

FOAIA POPORULUI

Prețul Abonamentului:
 Pe un an 2 fl. (4 coroane),
 Pe o jumătate de an 1 fl. (2 coroane).
 Pentru România 10 lei anual.
 Abonamentele se fac la Institutul Tipografic în Sibiu

Apare în fiecare Duminică

INSERATE
 se primesc în biroul administrației (strada
 Măcelarilor nr. 21).
 Un șir garand prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr.
 a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Martirii eliberați!

Bucură-te și te veselește astăzi, iubit popor român! Căci auzite fost-au și primite rugăciunile cele multe, drepte și sfinte, ale Tale, către tronul Dumnezeesc, pentru scumpii Tăi martiri, loviți în lupta cea mare pentru Tine purtată!

Luminat-a Dumnezeu mințile multor bărbați însemnați, de au văzut că prea dreaptă este lupta Ta și prea buni cei-ce pentru ea zac în beciurile din Seghedin și Vaș!

Înmulțitu-s'au în chip însemnat și îmbucurător prietenii și spriginitorii noștri, atât aici în lăuntru Împărăției, cât și înafară de hotarele ei, și acești prieteni pusu-s'au legioane în mișcare, cerând, unii prin rostul alor zeci și sute de foi cu mare trecere, ca dreptate să se facă poporului român ardelean cel pentru dreptate luptător, și fruntașilor sei cei loviți atât de greu, ear' alții cu graiul întrevenit-au spre a încredința pe cei-ce putere au, că rău și smintit lucru este a ținea în temnițe pe niște bărbați fruntași ca cei osândiți la Cluj pentru Memorand!

Maiestatea Sa înduratul și bunul nostru Împărat și Rege, pe înaltul Seu Tron șezând, și ascultând cele-ce se spun și din o parte și din alta, și pentru înegrirea celor osândiți și pentru apărarea lor, încredințatu-s'a destul de curând, că cei-ce apără pe osândiții români, ei au dreptate! Urmarea acestei încredințări a fost, că a dat guvernului unguresc să înțeleagă ce e de făcut! Și guvernul înțelegând, și neputând să facă altfel, a înaintat M. Sale Împăratului, propunerea de a-i slobozi dară din temniți pe conducătorii români osândiți pentru Memorand la Cluj.

Abia a ajuns scrisoarea asta la Viena, și, semn că Maiestatea Sa o aștepta și dorea chiar, deloc s'a adus hotărîrea pe ea, cu iscălitura Maiestății Sale, că grație se dă din partea prea Înaltului Tron, și se eliberează din prinsoare credincioșii fii ai poporului român și ai Tronului, martirii Memorandului!

Luni pe la amezzi, în săptămâna aceasta, adusu-s'a la cunoștință celor întemnițați prea grațioasa și înalta hotărîre împărătească, și de Luni ei liberi sînt earăși cu toții!

Inimile ne tresaltă de bucurie în fața acestei nespuse de scumpe și înveselitoare întâmplări, și plecându-ne cu credință și mulțumită în fața înaltului Tron, strigăm cu glas de bucurie:

Trăească Maiestatea Sa Impăratul și Regele nostru!

Trăească martirii liberați, domnii: Dr. Ioan Rațiu, Dr. Vas. Lucaciu, Dr. D. P. Barănu, Dem. Comșa, Iuliu Coroianu, Dr. Teodor Mihali, Aurel Suci, Mihail Veliciu, Rubina Patita și Gerasim Domide!

Nume naționale și străbune.

Asupra numelor *biblice* (din sfânta scriptură) credem de prisos a mai stărui și a le mai tâlmăci, fiecare creștin știind cine au fost sfinții *David, Aron, Ieremia, Marcu, Luca* a căror nume pot fi întrebuițate căci nu au traducere.

Dintre numele femecești vom tâlmăci pe câteva numai:

Silvia — aduce aminte de *Rea-Sylvia*, fecioara cea îndrăgită de puternicul Zeu Marte al Romanilor, și care adumbrată de el, a născut pe *Romul* și *Rem*, întemeietorii Romei.

Roma — se dă ca nume copilelor, și șede foarte frumos, atât de falnic nume fiind, după-ce astfel se numește și cetatea mamă din Italia, dela care noi ne tragem.

Lucreția — era o femeie frunțase romană și de o frumseță rară. Având Romanii războiu cu Rutulii, și venind un fiu de craiu, Sexto, la ea, și îndrăgindu-se de ea, odată pe când se afla singură, a dat năvală peste dînsa și a necinstit-o. Atunci Lucreția trimițând după soțul seu și mai mulți prieteni, le-a povestit rușinea ce-a pățit, și, ca femeie romană iubitoare până la moarte a cinstei, în urma acestei întâmplări, ea s'a străpuns deloc în fața lor, zicând că așa nu vrea să mai trăiască!

Clelia — o fiică a Romei, căzând prinsă la dușmani, a sărit într-o noapte în Tibru și cu inotul trecându-l, s'a reîntors la Roma, dimpreună cu alte fecioare voinice ca ea, punând în uimire și pe Romani și pe dușmani prin atâta curagiu!

Veturia — e mama lui *Coriolan*, care când acesta venise să potoapă Roma ce l-a pedepsit, s'a dus cu fiii sei înaintea lui și i-a spus că numai peste trupul ei va putea înainta mai departe! Și a înduplecat cu vorbe și cu curagiul ei pe *Coriolan* de s'a lăpădat de planul seu, și a mântuit astfel cetatea de pustiire!

Virginia — aduce aminte de una din cele mai neîntinate și bune fiice ale Romei, străpuse cu un cuțit de tatăl-seu, decât să fie lăsată să cadă pradă și batjocură în mâna dușmanului ce era să o prindă!

Cornelia — este vestita mamă a *Grachilor*, care întrebata despre cele mai scumpe ale sale odoare, a arătat pe cei doi dragălași fii ai sei, zicând: „eată singurele și cele mai prețioase ale mele!“...

Cleopatra — a fost o femeie din cele mai frumoase a lumii, cu minte ageră, dar' doritoare de domnie. A și ajuns în Egypt pe tron, prin ajutorul lui Iuliu Cesar. Fărmece și-și supunea șieși și chiar pe dușmanii sei!

Acestea ar fi numele mai însemnate ce au fost purtate de femei romane, cari nu pot fi traduse într'altă limbă.

Rămâne acum să mai lămurim o întrebare.

Ce să facem ca fiii noștri să nu rămână fără o sərbătoare pe care să o potă sërba ca „ziua a numelui“? Să nu mai sərbăm noi pe Sf. Ioan, Sf. Nicolae, Sf. George? Răspundem: Cine vrea, își poate el însuși numi o zi a unui sfânt, pe care să și-o serbeze ca ziua a lui în fiecare an, fără să aibă lipsă de întabularea ei, ca să zicem așa, în protocolul slujbașului unguur! Dar' dacă chiar vrei și vrei, să-ți fie de fapt băiatul botezat pe numele cutărui sfânt a cărui ziua să o serbeze ca zi a numelui, cine mă împedecă să pun băiatului două nume de botez: *Traian—Ioan*, pe care în protocolul preotului le scriu pe amândouă, ear' în al slujbașului civil numai pe cel dintâiu, care va și rămânea numele de toate zilele a băiatului, ear' celalalt numai pentru-ca să și aibă sərbătoarea lui! Și eată și această întrebare deslegată așa, ca noi să eșim biruitori din ispita în care noua lege despre „matriculele de stat“ e chemată a ne trage. Sfatul acesta de a pune băiatului două nume, ni l-a împărtășit de altfel tinărul *G. Creangă* din Târlungeni, și noi aflându-l de foarte potrivit cu drag îl recomandăm poporului nostru prin „Foaia Poporului“.

Încă ceva și încheiem.

Mulți ochi, mai multe vęd.

Noi am început discuția, și, spre bucuria noastră, vedem că desbaterile și plănuirile noastre au fost întimpinate cu bunăvoință de cetitori, și, vorba scripturii, „lumina din lumină“: cercetările noastre au îndemnat și pe alți la mai departe cercetări. „Foaia de Duminecă“ din Timișoara, a intrat și ea în vorbă, a avut și ea un gând bun, și l-a scos la iveală.

„Venind vorba despre matriculele de stat zice, — trebuie să ascultăm cu toții ceea-ce ne sfătuesc oamenii de bine și luminați ai neamului nostru! Astfel drepă pază contra unguurării numelor noastre, „Foaia Poporului“ a scris frumos și bine zicând că de acum înainte să punem fiilor noștri numai nume naționale și străbune!...“

„Purcederea aceasta e foarte bună, și drept aceea, îndemnăm pe tot Românul să o urmeze!“.

Dar', cum am zis, vorba va aduce, mai mulți ochi mai bine vęd, nușita foaie adauge, că să ne temem încă de un reu:

Purtătorii matriculelor nu vor cerca să ne unguurizeze numai numele de botez. ci și porecele! făcând din *Popa—Papp*, din *Câmpean—Mezei*, din *Păcurar—Pakular*, etc. și noi trebuie să-i împedecăm și în putința aceasta al lor, porecele fiind chiar mai prețioase și mai gingașe ca numele de botez. Ear' pentru a le păstra și porecelor curățenia, „Foaia de Duminecă“ ne previne cu următorul sfat:

„De câte-ori siliți vom fi să mergem la purtătorul matriculelor de stat pentru noi sau pentru copiii noștri, totdeauna să mergem mai întâiu la preotul nostru și să-l rugăm ca să ne scrie pe o hârtie, curat și cetăț, numele atât cel de familie cât și cel de botez, și astfel pregătiți apoi, să ne însășișăm la purtătorul de matricule. Când acesta ne va întreba de nume, drept răspuns să-i arătăm hârtia primită dela preot și să-i spunem, că așa precum este acolo scris, să ne scrie și el în protocelele lui, căci numai acela e numele nostru adevărat, altcum nu-l vom cunoaște de al nostru!“

E foarte bun și acest sfat, cu plăcere îl adaugem la cele date de catări.

În chipul acesta vom fi desevirșigra-grădiți în contra primejdiei, și umblând precum noi îndrumări am dat privitor la căsătoria civilă și matriculele de stat. — *beșici de săpun suflăte în vënd vor fi nădejdiile ce fabricatorii acestor legi le-au legat de aducerea lor!*

Luminează Doamne mințile și inimile tuturor Românilor, că înțelegând bunăvoința noastră, ascultare să ne dee, spre binele și mândria întreg poporului și neamului nostru!

I. M.

FOIȚA.

Povestea vorbii.

Doi precupeți tineri se 'ntovărășiră și după negoțu-și prin țeară eșiră. Colindând prin sate în lungă lor cale Odată 'nserară la un sat pe-o vale, și să măie noaptea au tras împreună La o casă care le-a părut mai bună: Unde 'n bătătură te eși 'nainte Un bētrân de treabă și foarte cuminte, Care-ți primă bine, fi băgă în casă, și ei fi cerură atâtă și 'ntăi masă, Zicēdu-i: Tătută! sūntem flămēnzi tare, Fă bine 'ngrijește de ceva mănecare. Bētrânul le zise: — „Sedeți, fiți în pace, Că despre mănecare om face ce-om face“.

Până când dar' masa moșul să le pună, De vr'o veste nouă întreabă să-i spună. Vorbind una-alta cu toții 'mpreună, Ca și unii-alții cândva când s'adună.

Eșind din ei unul afară la treabă Moșul găsind vreme pe celalalt întreabă, Zicēdu-i: — Jupāne! voi frați sūnteți poate Că vē vēz prea bine sēmēnând la toate? Tovarēșu-i zise cu scārbă într'insul: — Aș! n'aș mai vrea frate să am și ca dînsul, Că atât doar' are, chip și trup ca omul, Dar' poți să-i dai paie ca și la tot boul. Vorbind ei, sosește cel ieșit afară și îndată vorba între ei schimbară. Puțin dacă trece și cestalalt ese Moșul earăși care curios fusese, Asemeni și-acestui face întrebare, — Jupāne! zicēdu-i, frați sūnteți imi pare, Că sēmēnați, uite, la chip cu 'ntregime, Potriviti întocmai, și la înălțime, și-acest ear' răspuse: — Ai greșeală, tată, Să-mi fie el frate n'aș vrea nici-odată, Că e măgar mare, care nu mai simte, Să-i pui să mănānce tărīte 'nainte. Auzind bētrânul aceste cuvinte, Cătră unul altul, nedāndu-și ei cinstē, Se scoală îndată caută o copaie, Merge și o umple până sus cu paie,

Mai ia încă una, se duce cu dînsa, Apucă și pune tărīte într'insa, și cu amēndouē intrând el în casă Le pune 'nainte pe pat fără masă. Ei vēzēnd aceasta îl întreb deodată: — De ce ne pui astea înainte, tată? — Pofitiți, el răspuse, că vē dau eu încă, Boul și măgarul de astea mănāncă! Ear' ei începură 'n ochi să se privească și unul de altul fața să-și roșească. Bētrânul atunci gura-și întreamează, ul și învētătura astfel își urmează, ite: Zicēnd: — Copii tineri! rēu să nu vē pa De această glumă ce-o fac astă-seară, em. Căci cât are omul în lume vieată sas- Tot mereu învătă și nu se învătă, de: și voi de aceasta aveți trebuință, at-o. Deși nu-s atâtă înțelept, cu minte, mare Dar' tot pot a zice două-trei cuvinte: de a De sūnteți tovarēși ori frați, eu n'am aînțele ca b. Cum vreți puteți zice la cine vē 'ntrea ajuns. Decāt, zic, e bine că omul vr'odată ră; ni- Pe-altul nu defaime, să-i (Va urma.) pată.

Frumusețile noastre.

Are Românul multe lucruri frumoase și bune, care lăcomie stîrnesc chiar în străini, făcându-și se-și pismuească oarecum pe Român pentru ele. Doina românească îl mișcă până la lacrimi și pe străin, portul îi fură ochii, cât stă locului uitat de sine și privește în urma cutării țerăncuțe române, frumoasă și ea și portul ei, ear' jocurile noastre naționale îi fac să le privească cu răsufierea oprită și ne mai putându-se sătura de a le vedea!

Dovezi, că așa e, avem destule, dar' o frumoasă dovadă s'a dat despre aceasta poporului român la Făgăraș în luna trecută. Eată anume ce se scrie din Făgăraș „*Tribunei*“ :

Făgăraș, 20 August 1895.

Onorată Redacțiune,

De două săptămâni vieța Făgărașului e însuflețită prin aceea, că aici s'a adunat, pentru manevre, multă miliție din regimentul 50 și 2 de linie. Regimentul 50 e recrutat din ținutul Munților-Apuseni, Turda, Câmpie și e aproape curat românesc. Soldații au o purtare bună și liniștită. Îndeosebi pe noi Români ne-a încântat petrecerea acestui regiment aici. Și am văzut din nou, că în amata comună (de linie) este dreptate pentru Români, din ce ar putea lua învățătura „marii corifei politice căpătuiți“ din micul Făgăraș. Când a intrat regimentul în Făgăraș, muzica militară îndemna pe obosiții ficiori cu marșul „*Deșteaptă-te Române*“ și Românilor le creștea inima auzind.

Apoi mai în fiecare seară muzica militară cânta ori în piață, ori prin grădini publice, unde cânta mereu și *cântări românești*.

Mai mult a cucerit regimentul 50 inimile Făgărașenilor și îndeosebi ale Românilor, în ziua de 19 August, când domniile oficeri ai regimentului au tras la țintă pe șesul comunei Galați. Cu acest privilegiu dl colonel (Oberst) Walldy, a făcut Făgărașenilor o petrecere neașteptată. Anume, pe locul de tras la țintă, s'au așternut mese, pentru oaspeți, ear' în vremea șederii la mese *30 de soldați îmbrăcați în costume (haine) românești*, cari costume sînt proprietatea regimentului, au ju-

cat sub conducerea sergentului *stegar al regimentului, George Moldovan, cu multă acuratețe și însuflețire jocurile noastre eroice-naționale* „*Călușerul*“, „*Romanul*“ și „*Bătula*“! Treizeci de feciori cu opinci noue-nouțe, țări albi ca zăpada, cămeși chindisite, încinse cu brâu tricolor — *roșu-galben-vednă* — cu pălării negre și *cănați* (ciucuri) tricolor și pe ele cusute cocarde împărătești, *negru-galben*, prin jocul lor au stors admirația publicului străin și au măgulit simțămintele de mândrie naționale, încât dl sergent Moldovan și trupa au fost acoperiți de aplauze chiar și din partea domnilor oficeri ai regimentului, mai ales când jucătorii au început a chiu în cor:

„Călușer de pe Tîrnava
Cu opinci de mătă neagră,
Călușer de pe Câmpie
Cu opinci de ciocărlie“ etc.

A doua plăcere neașteptată a fost jucarea unei „*canționete*“ românești: „*Dorobanțul la Plevna*“, de cătră un voinic și frumos soldat, D. Iclănzan. Acesta *îmbrăcat în haină soldățească de dorobanț român, fără manta, cu cămașe lungă, bogat chindisită, de România, încins cu un tricolor românesc de mătă, sta vedetă, ascuns de ploaie sau soare, în ramurile unui brad și se tînguia după oile sale, și după — Florica... abia așteptând să sucească gătul „Turcului“ și să meargă acasă, cu decorație ca și cutare.*

Așa a știut reg. nr. 50 să desfășoare publicul făgărașan, de toate naționalitățile, în aceea zi. Au fost de față mulți Români și mulți străini, chiar și fișpanul Bauszner cu familia.

Noi am rămas încântați și mulțumiți de purtarea cea bună față de noi, a regimentului pomenit.

Necunoscătorii de dreptul lor.

În *Pilul-mare* (diecesa Aradului) s'a ținut la 10 Septembrie o alegere de învățătoare, care însă numai „*alegere*“ nu era și, despre care se vestesc următoarele:

În urma întâiului concurs, nefiind vre-o concurentă la postul de *învățătoare* la școala de fete, alegerea s'a amînat și s'a publicat nou concurs. În această vreme poporul pus la cale și atîțat de niște vînători după foloase și treboare proprii, a trimis o deputațiune

la episcop, cerînd candidarea, adică punerea în concurs și a fostului învățător substituit Ioan Micloși. Deputația a primit răspunsul, că dacă nici după publicarea concursului al II-lea, nu vor veni preparanți pregătite pentru învățătoare, se va lua la concurs și fostul învățător substituit, Ioan Micloși. Ziua și timpul alegerii a sosit. Poporul în partea lui mai mare, cerea candidarea lui Micloși, dar' care, chiar pe temeiul răspunsului dat dela episcopie trimișilor sei, *fiind de astă-dată două d-șoare concurente pregătite pentru învățătoare, și concursul nefiind publicat pentru învățători, ci pentru învățătoare* — n'a putut fi primit și el. Părintele D. Muscan, conducătorul alegerii, cu toată bunăvoința și hotărîrea, nu a fost în stare a liniști poporul agitat de oamenii lui Micloși, și care în cele din urmă năvăliră asupra mesei de alegere, tînzînd la nimicirea hărțiiilor! În urmă ședința sinodului și alegerea s'a ridicat până la 3 oare după amiază, pe când va sosi gendarmaria. *La 3 oare alegerea s'a reînceput între baionete!* Poporul a fost scos din biserică și strigat după nume a intra câte unul la votare. O parte a intrat și a votat pentru cele două candidate pregătite ce au concurat, ear' altă parte a „*protestat*“ și demonstrat contra alegerii, până la moarte, *apropiîndu-se cu piepturile goale cătră ascuțișul baionetelor și țevile puștilor*. Gendarmii vîzînd asta vestesc comisiei neîncungiurabila vîrsare de sânge, pentru care, dacă se va urma mai departe cu alegerea, nu vor primi răspunderea. Alegerea a fost atunci întreruptă, punîndu-se alt termin, pe 15 Sept. a. c. Așa dar' ori voea poporului, ori ciustirea legii. Dacă vom face voea poporului, legea se calcă în picioare, dacă cinstești legea, atunci nu poți asculta glasurile celor-ce nu o înțeleg!...

Eată o întemplantă din cele-ce trebuie să ne însufe mai grele griji!

Poporul român gr.-or. din *Pilul-mare*, dacă așa a purces, precum aci se spune, a săvirșit o siluire foarte greșită a legii și a dreptății.

Biserica gr.-or. are o lege foarte liberală, care dă poporului nostru un drept de care nici vorbă să se bucure biserică romano-catolică ori greco-catolică. La catolici și greco-catolici, nu întrebă nime pe popor că place-și ori ba, ci îi trimite

Și mai mult pe-acela care-l însoțește
Sau altfel cu dînsu 'mpreună trăește.
Că cine-i de treabă cu prost nu s'adună,
Cinstea cu ocara nu pot împreună;
Cine își defaimă contovărășia
Își arată însuși necuvioșia!
Că fieștecare cu cin' se 'nsoțește
Ca el prin urmare lumea 'l prețuește:
A umbla pe sine mai bun să se facă,
Defăimînd pe altul, nu poate să placă.
Că e o zicală mai de toți vorbită:
Omul la om trage, și vita la vită.
Atunci luînd moșul copăile date
Le puse 'nainte pâne și bucate,
Și îi cinsti bine după cuviință,
Făcîndu-și el astfel greșeala să-și simță.
Care cât trăiră tot îl pomeniră
Și aceasta înșiși ei o povestiră.

Anton Pan.

Am lăsat anume să urmeze și această atât de frumoasă și înțeleaptă „*poveste a vorbii*“, scoasă din cărticica apărută sub nr. 16 al „*Bibliotecii pentru toți*“.

Ne este și ea o dovadă mai mult despre adevărul vorbei noastre din numărul trecut, că în scrierile lui *Anton Pan*, aflî întrunite la un loc, ca în puține altele, *petrecerea cu învățătura*. Trebuie să rizi de cei doi proști de precupeți, ce se defaimă unul pe altul, și mai ales de chipul cuminte cum bătrînul îi păcălește pe amîndoi, dar' își rămîn în suflet adînc săpate minunatele lui lecții rostite lor amîndurora, despre cum e cuviință să se poarte ei ca tovarăși, și făcîndu-și să se rușineze că ce urît s'au purtat până acum. Par'că în vremea cetirii vorbelor lui, te aflî într'o biserică și stai în fața unui înțelept preot ce-ți predică cucerindu-ți inima și mintea.

Este cu adevărat o *carte a înțelepciunii*, nu o simplă carte de petrecere, nu o poveste fără rost și fără cap.

Cumpărați-o, Români, și dați-o în mâinile fiilor vostri, făcîndu-și să învețe de rost chiar, cele mai multe părți ale ei, căci prea frumoase și spre bine îndreptătoare sînt ele!

Prier.

Țigani în biserică.

Doi Țigani, Rîpo și Culo, întrebă odată de-un alt Țigan, că unde-i și de ce-i bună biserică?

— Bate-v'ar păcatele, răspunse d'întrebatul, da voi nici atîta nu știți?... Biserica îi biserica... așa ni: colo pe deal... cu patru stîlpi... albă și cu clopot... ear' oamenii se roagă la ea și sărută icoanele, pentru iertarea păcatelor.

— Așa?

— Așa.

Cei doi Țigani, astfel luminați, o iau pe deal în sus.

Acolo, p'o păjiște verde, pasămi-te păștea o iapă albă, cu clopot la grumazi. Și cum o ved Țiganii, cum merg la ea, și cum merg, cum încep a 'i-se închina cu mâni, cu picioare, sărutîndu-o pe tot locul... Dar' iepei nu-și venia bine la socoteală și mi-și cădelnița odată cu copita de numai stele verzi vîzură și săriră cât colo!

preot pe cine voește episcopul și Consistorul, învățator tot așa. Așa era și la greco-orientali până înainte cu câteva zeci de ani.

A venit însă marele *Andrei* baron de Șaguna, un om al lui D-zeu și iubitor curat al poporului, și crezând că poporul e vrednic de aceea ca să-i dai drept ca el să-și aleagă și pe preot și pe învățator, după-ce el îl și plătește, a luat puterea din mâna Consistorului seu și din a sa proprie, și a dat-o de bună-voe poporului.

Azi poporul gr.-or. este deplin stăpân peste slujbașii bisericii și școlii sale, pe cari el îi susține. El 'și-i alege, ca să nu poată zice că 'i-a trimis vlădica pe cineva ce nu-i e la inimă.

Dar' durere, poporul dă dovezi, cum e și cea dela Pilul-mare, că pe alocurea n'ar fi vrednic să-i dai un drept atât de larg și mare, ca cel-ce îl dă legea bisericii sale. El dacă are drept de a alege, crede că are drept nețermurit, de a călca și legea în picioare, și a-ți cere în loc de învățătoare, de care e lipsă pentru copilele de școală, un învățator, numai pentru-că prin aceasta va pute căpătuți pe un om ce 'l-a știut amăgi, și, folosindu-se de neștiința lui, 'l-a împins la călcarea de lege și la fapte ce atât de puțină cinste îi fac!

E frumos să te pui cu pieptul în calea baionetului când e vorba, de pildă, de onoarea națiunii ori bisericii tale, dar' să te pui pentru-că acela nu te lasă să calci legea bisericii, nu mai e onoare, e rușine, e semn aproape de sălbătăcie!

Nemernic e acela care la astfel de fapte împinge poporul nostru, și alungat ar trebui din mijlocul lui, cu petri!

Pilda celor dela Pilul-mare, să nu o urmeze nicăiri poporul nostru, căci nu bravură a fost, ci nebunie, mare nebunie!

Trecând un om pe acolo, îi întrebă că ce-i?

Țigani spun toată întâmplarea din fir în păr.

Și atunci zice Românul, — că Român era călătorul — că aceea e iapă; ear' biserica e ceva mai sus, acolo să meargă, și 'i-a îndreptat până la ușa bisericii; apoi 'și-a vîzut de drum.

Se bagă Țigani în biserică. Dar' acum s'au pierdut unul de altul. Unul ajunsese la altar, celalalt la orgoane, că era biserică de alea cu orgoane.

Înspăimântați, cum erau, că s'au pierdut unul de altul: începe Culo să strige, cât îi lua gura:

— Mă Rîpo, unde ești?

— Lângă cotețul popii! Da tu?

— La foi!...

Oamenii socotind că sînt nebuni îi luară frumușel de hăl păr, și haid cu ei pe ușa afară ca să cu unii ce-și bat joc de locurile sfinte.

G. Todica.

Honvezii ucigași.

„Gazeta Transilvaniei“ din săptămîna trecută a publicat o scrisoare, descoperitoare de triste lucruri privitor la armata cu comandă ungurească, a honvezilor.

Eată scrisoarea:

Gherla, Sept. 1895.

Domnule Redactor,

Încă nu este nici un an, de când s'au împlinit dorința Armerilor de a ave și ei aici honvezii. De atunci însă, în locul liniștii, au intrat în orașul acesta certele și bătăile până la omor!

În luna lui Maiu, un Român de aici, Simen Sabo, mergînd cu căruța sa la un târg către Dej, un husar din Gherla veni repede cu trei cai spre căruța lui, isbind cu ruda căruței în unul din caii Românului, cât a intrat prin el și deloc a murit.

Cu o lună mai târziu, doi oficeri fără săbii, petrecîndu-și noaptea în ospătăria dela băile Chirăului, au intrat în ceartă cu mai mulți orașeni. Unul dintre oficeri, vîzînd primăjdia, a luat-o la sănătoasa; pe celalalt însă 'l-au bătut de moarte, așa, că după-ce a venit acasă, vîzîndu-se neom, decât să rămîna de rușine, a voit mai bine să-și dea un glonț în cap. Acesta a fost Andrassy.

În 7 Septembrie honvezii de aici, cu alți honvezii dela Turda, se suiră pe tren ca să plece la manevre. Trenul însă a întârziat până după miezul nopții. Seara pe la 9 ore honvezii s'au coborît din vagoane, au beut la o cârcimă în o parte a orașului numită „Galia“. Un Român, care era păzitor de noapte, cu numele *Gavriil Rațiu*, li-a zis cu cuvinte blînde, că au trecut 8 ore, să se retragă în vagoane. Curînd după aceasta honvezii se luară cu fuga după un alt Român, care locuia în curtea celui dintăiu. *Gavriil Rațiu*, care în acest timp se afla la cină, a eșit atunci din casă, ca să vadă ce se întîmplă în curtea sa. *Honvezii, vîzîndu-l, fără-ca Românul să le fi zis o vorbă, se aruncară asupra lui. Un sergent (strajameșter) dete comanda strigînd: „vágjad, az oláh istenet“ (taie-l, Dumnezeu lui de Valah!) ear' honvezii cu pari tocară în cap pe Român! Nevasta acestuia, vîzîndu-și bărbatul căzut jos, 'l-a acoperit cu trupul seu ca să nu-l mai poată lovi în cap. Au bătut-o însă rîu și pe ea; după aceea au bătut pe mama lui Rațiu. Pe un vecin, care venise să-i scoată, deasemenea 'l-au bătut grozav!*

Toți locuitorii din partea aceea a orașului fugiră înspăimîntați pe deal, ear' honvezii au început a sparge ferestrele Românilor, așa că de nu venia patrula curînd, honvezii un-guri din Turda, după-cum se aude, aprindeau casele!

După suferință crîncenă de 12 ore, **Gavriil Rațiu 'și-a dat sufletul!**

Ce va mai urma nu știm. Românii sînt îngroziți, căci nu se simt cu vieața asigurată nici la locuințele proprii.

Un interesat.

În legătură cu știrea despre petrecerea regimentului 50 de linie, în Făgăraș, fapta asta a honvezilor unguri, ne arată și ea ce fel de oameni sînt Ungurii și ce alții, cum sînt acestia și cum ceialalți iubitori de dreptate. Pe când linieșii cu oficerii lor Nemți, ca să placă poporului în mijlocul căruia se află și care îi plătește prin grele dări, pun pe ficiorii să joace jocuri naționale de-ale acestui popor, și-i cîntă marșuri naționale, — pe atunci honvezii unguri în Turda atacă hoștește pe un om fără arme, și-l omoară, și sparg ferestri!

Eată unde duce ura cea mare hrînită de sus de guvernele ungurești și de plebea ungurească! Vom vedea ce dreptate se va face măcar de tribunalul militar honvezesc, care ar avea să pedepsească foarte aspru pe ucigașii dela Turda!

Nădăjduim că el așa va și face.

SCRISORI.

Oamenii lui Bánffy.

Șimleu-Silvaniei, Sept. 1895.

D-le Redactor,

Astăzi, când Românii sîrbătoresc ziua „Tăierii capului Botezătorului Ioan“, se ține prin Bánffy, ministru-president, sămădașul către alegătorii sei, despre „isprăvile“ sale în Pesta etc. Nu voesc a spune nimic despre Bánffy, căci a batjocori pe nime nu 'mi-e dată mie, singur D-zeu știe răsplăti după fapte vrednic. Dar' cu durere trebuie să pomenesc, că stările din țeară foarte se potrivesc în figură și asemănare cu sîrbătorea „Tă-

Vesel Cula aleargă acasă și spune la ai sei să facă foc, și să pregătească frigările, că el îndată-ce se va insera, are s'aducă bucături bune de sîrbători.

Seara pe drum făcea Cula cu Aron la planuri, cum și ce să facă dacă vor ajunge la stîna. Cu toate se învoiră, însă când veni la vorba care să între în stîna, îi prinsă pe Țigani trîmuricile; Aron voia să păzască el, și lui Cula îi era frică să între; sfîdîndu-se astfel, ajunseră până aproape de stîna, aci se opriră, se mai sfîdiră, până-ce Aron își lua inima în dinți și zise:

„Bine, mă Culo, eu voiu intra în stîna, ear' tu să stai lângă gard, și când voiu arunca oia peste gard, tu s'o prinzi și să-ți vezi de drum“.

„Că zeu bine zici tu mă, așa om face“, zise Cula, și se puse lângă gard cu brațele deschise.

Dar' cum intră Aron în stîna, un lup ce se furisase înaintea lor, se spăria de el și huzdup peste gard, chiar în brațele lui Cula.

Țiganul cu lupul în brațe.

Un Țigan odată la niște sîrbători, se tot gîndi, că oare cum ar putea mai ușor să-și câștige și el o bucățică bună pe masă, cu care să-și hrănească odată puradeii. Nu mult își bătă capul, căci își aduse aminte de turma unui Român ce păștea, la marginea satului, și își zise: „Voi ști eu cum, doar' nu de geaba mă numesc oamenii din sat „Cula hăl voinic“. Mă duc drept la stîna, și voiu lua oia cea mai grasă a Românului, ș'apoi... aie... taică, ce mai hrană am să pun pe puradeii mei.“

Precum zise așa și făcu Țiganul, însă ca să fie mai încredințat de isbîndă, îi mai trebuia un prieten de pază; dar' aducîndu-și aminte de Aron, cu care se cunoștea din copilărie, îndată se și duse la el și-i spuse ce are în gînd să facă, și că dacă va merge și Aron cu el vor împărți bucuros amîndoi.

Aron, lipsit de el, se învoi, și-și puseră-vremea de plecare după-ce va insera.

„ierii capului“! Se crede prin cărmuitorii țerii, că se va tăia capul bisericilor, preoților și cauzei sfinte prin nouele legi „bisericești“, și aceasta se face cu ajutorul oamenilor cari merg de aleg pentru un blid de linte, și își dau votul lor precum l-a dat fata lui Irod Irodiadei. E prea adevărat că tăciune este încă ici-colea în grâul nostru. Astăzi se arată asta mai bine, când nici nu-i alegere în Șimleu, ci numai „sămădaș“, și totuși oameni ca Blaga Mitru, om care trăește din cămătărie, Kis Nuca, judecat la temniță, Brisc Petre a Onului, Bode Mihai și Brisc Mihai, rătăciți din Valea-romănesc pentru un danț al Irodiadei din Pesta pentru un blid de linte — de flămânzi ce sânt, au mers pe ziua de astăzi la șatra lui Bánffy să audă cum se taie capul lui Ioan botezătorul, deși s'a spus, că Românii n'au acolo ce căuta.

Românul bun e ca oaea cea bună, ascultă de păstorul seu. Creștinul bun nu călătorește în sărbători decât la sfânta Închinare și ruga sfântă.

Românii cei bravi vor ști cu toții că aceștia, adevărat Bánffy și soții sei în minister și deputație sânt cari au adus dările cele multe, aceștia ne fac drumuri fără lipsă pe la notarși, și nebun omul care arând atâta să sufere după legile și poruncile lor cele fără cap, mai merge totuși înaintea lor să-i primească cu mare tâmbălu! Păstorul.

O întimpinare.

Roșcani, August 1895.

Onorată Redacțiune,

În nr. 34 al prețuitului ziar „Foaia Poporului“ s'a tipărit o scrisoare din Roșcani sub titlul „Încercări criminale“, în care scrisoare sânt atacat și eu învinuindu-mă anume trimițătorul ei, economul George Caba, că nu mă împotrivesc cu destulă tărie încercărilor lui Ioan Buduran și George Caba de a preschimba școala noastră din Roșcani, din școală confesională în școală ungurească de stat.

Declar toate acele învinuiri de neadevăruri purcese din gândul ascuns al unor oameni cari ar sămăna ură și neînțelegere între subscrișul și poporul incredințat păstoririi sale. Sânt acestea niște neadevăruri asupra cărora nici nu stau de vorbă, deși așa avea și eu poate multe de zis despre trimițătorii acelei scrisori!...

Ioan Sârb, preot gr-or.

Cula crezând că e oia lui Aron, priuse lupul și o tuși cu el la fugă.

Dar' nu fugi mult cu el, căci deodată se simți prins ca de niște clește de mână, de-îi slăbiră puterile, și văzând că oia ce o avea în brațe e lup, îl lăsă jos și începă a sbera cât îl lua gura. Auzind Românul țipelele veni să vadă ce e. Întrebând pe Țigan că de ce abiară, acesta îi răspunde că trecând pe aci l-a eșit un lup în cale și a voit să-l mănânce.

„Dar' cum de tocmai pe aici ai trebuit să treci,“ îl întrebă Românul, „și cine e acela care a eșit acum din stână?“

Țiganul ne mai știind ce să răspundă, începă a se ruga de iertare; dar' Românul nici una nici două, se puse a îmblăți pe Țigan până spuse adevărul tot.

Ajuns acasă, abia mai putea spune ceea ce a pățit!...

George Poponea.

Dare de seamă.

Mercurea, Sept. 1895.

Domnule Redactor,

La petrecerea cu joc, dată la 27 August a. e. în ajutorul familiilor din Mercurea nenorocite prin focul din 23 Iulie st. v. a. e. au binevoit a contribui următorii:

Domnii Petru Drăgits, primpretor; Ioan Droc, presb.; R. Capesius, forestier, toți din Mercurea și N. Henț, notar în Săliște câte 5 fl.; E. Popp din Poiana; I. Isdrailă din Rășinari, câte 4 fl.; Dr. C. Albu, avocat; C. Kabdebo, comerciant din Mercurea câte 3 fl.; D. Muntiu, notar în Reci; Ioan Oprean, preot em. din Cunța câte 2 fl. 50 cr.; Ilie Bunea G. Munean, Matilda Muntean, M. Welte, jude reg. M. Valentin, preot ev.; H. Schmidt, V. Csiky, comerciant, toți din Mercurea; N. Opreș, preot în Șura-mare; Ilie Mirian din Ludoș, A. Acilenescu, notar în Galeș; I. Iuga, și I. Măcelar, notar din Apoldul-de-jos; V. Aldea, notar subst. în Rod câte 3 fl.; Ilie Floaș, com. în Tilișca; Nemetz, sublocot.; I. Helju, măcelar; A. Floaș, com.; A. Zink, apotecar; S. Schmidt, notar; P. Coșciuc, protocolist; N. Langhammer, inginer, toți din Mercurea; I. Cărpinișan din Gârbova câte 1 fl. 50 cr.; Familia Ciugudean; C. Cartal, com.; G. Stănese, A. Ianko, subjude reg.; I. Luca, pantofar; I. Dragomir, com.; H. Mangesius, pretor; Dr. Löw, avocat; Dr. Lehrmann, medic; Schiemert Luise, I. Nemes jun., I. Șufană, com.; R. Martzi, I. Aciu, rotar; Véd. Ema Löw, com., toți din Mercurea; I. Dăian, teol. anul al III-a din Sângătin; D. Iuga, v.-not. în Tilișca; A. Micu, v.-not.; R. Vraciu, inv.; I. Oprean, A. Șerb, toți din Poiana; N. Troanca, notar din Ludoș; D. Orăștean, I. M. Orăștean, Iacob Beu, toți din Apoldul-de-jos; N. Ghenie, inv. pens. din Rod; C. Țintea, inv. din Săliște; I. Popescu și C. Bucșan din Sibiel; Ioachim Muntean, preot în Gurariului; F. Thalmann, preot ev. lut. în Reci câte 1 fl.; G. Schun, inv. în Mercurea 80 cr.; I. Huber, inv.; A. Nemeș, Geréb, diurnist, toți din Mercurea; V. Dobrescu, inv. în Rod.; I. Răchișan, inv. în Galeș; I. Munțiu, jude comunal în Cărpiniș, W. Koch, G. Maniț, teol. anul al III-lea; N. Popa, vizenotar în Săcel; A. Georgescu, din Poiana câte 50 cr.; G. Câmpeanu, june din Mercurea 40 cr., peste tot a încurs deci suma de 115 fl. 70 cr., din cari detragându-se spesele cu 28 fl. 69 cr., a rămas un venit curat de 87 fl. 01 cr.

În numele comitetului de ajutorare a celor arși se aduce și pe această cale mulțumită acelor spriginitori.

Mercurea, la 31 August 1895.

N. Stimulescu,
controlor.

Blaga.
cassar.

Legea comunală.

(Urmare).

§. 46. Alegerea se întemplantă, pe lângă însemnarea publică a numelor celor-ce-și dau votul prin ședule de votare.

Dacă pe ședule de votare sânt scrise mai multe nume, de câți membri trebuiesc aleși, atunci comuna ori cercul alegător comunal, are drept să aleagă, numele scrise mai în urmă nu se iau în socoteală.

Dacă dintre aceia, cari ar fi astfel aleși cu cel mai mic număr de voturi, au primit mai mulți voturi în număr deopotrivă, asupra aceleia, că cine să fie membru, hotărăște președintele alegerii prin tragere de sorți.

§. 47. Alegerile le conduce în comune mici și mari pretorul, sau vice-pretorul încredințat de el: ear' dacă amândoi ar fi împedecați — un altul trimis deschiliuit spre acest scop de vicișpanul, în orașe cu magistrat regulat președintele numit spre acest scop de către comitet.

Dacă alegerea se întemplantă în mai multe cercuri, pe conducători îi numește pretorul, ori președintele trimis de comitat.

La deschiderea alegerii, alegătorii numesc dintre dntșii 4 bărbați de încredere lângă președintele.

Dacă nu voesc să se folosească de acest drept, pe bărbații de încredere îi numește președintele.

§. 48. Alegerea în comună e a se găta în o zi, fără a lua în socoteală aceea, că sânt sau nu cercuri de alegere. Ea începe dimineața la 9 oare în ziua pe care o puue vicișpanul, în comune mici și mari de pretorul și o publică cel puțin cu trei zile mai înainte, — și ține alegerea, până la oarele 4 seara.

Peste acest timp nu e iertat a primi voturi.

§. 49. Numărarea voturilor se întemplantă în fața tuturor, despre aceasta se ia protocol.

Dacă numărarea se întrerupe, protocolul și ședulele de votare se închid în urnă (vasul în care au fost puse), care se pecetluiește de președintele alegerii și de cel puțin doi bărbați de încredere.

Sfârșitul votării și că ce reușită a adus, îl publică președintele de alegere numai decât la fața locului și despre purcederea sa încunoștiințează corpul reprezentativ (comitetul).

Ear' lista reprezentanților (membrilor aleși în comitet) se publică numai decât.

§. 50. Plângerile în contra purcederii la alegere, mai departe protestul făcut în contra dreptului de a fi ales a cutărui membru ce o fost ales, — sânt a se da în timp de 10 zile, numărate dela alegere, „comisiunii verificatoare“.

§. 51. Comisiunea verificatoare stă din patru membri, dintre care pe doi îi alege comitetul înainte de alegere, dintre membrii din comitet ce nu vin sub alegerea cea mai deaproape, ear' pe doi îi numește în comune mici și mari — pretorul, în orașe cu magistrat regulat — vicișpanul, dintre membrii din comitet ce nu cad sub cea mai deaproape alegere.

Președinte al acelei comisii e în comune mici și mari pretorul sau vice-pretorul concredut de el și cu învoeală dela vicișpan, ear' neputând acesta, e un substitut trimis spre acest scop de către vicișpan. În orașe cu magistrat regulat, e vicișpanul, sau substitutul trimis spre acest scop de către comitetul administrativ al comitatului.

Notarul și referentul (dătătorul de seamă) al comisiunii e notarul.

Ședintele ei sânt publice (în fața obștei).

§. 52. În contra hotărării „comisiunii verificatoare“ se poate apela în timp de 5 zile la comitetul administrativ al comitatului, în contra hotărării căruia fie în pricinile apelate la dntșul pe temeiul §-lui 33, fie în înțelesul acestui §. — nu se dă apelație; având numai ministrul de interne dreptul, ca din pricina greșelilor mai însemnate și a călcării de lege ce s'ar fi făcut în purcedere și în hotărâre, să poată nimici, la cererea vicișpanului, purcederea. (Va urma.)

CRONICĂ.

Pentru „agitație“. Țeranul *Oprisor Savu* lui *Ioan* din Ocna-Sibiului, a primit și d-sa o citație pe ziua de 27 Septembrie, să se înfățișeze înaintea tribunalului din Alba-Iulia, printr-un fapt fiind că ar fi agitat, știe Dumnezeu contra cărei năluci maghiare. Numitul țeran spune, că procesul îl are pentru-că la întoarcerea dela Cluj a osândiților pentru Memorand, a eșit în calea lor, întimpinându-i și d-sa, între alți mulți, cu insuflete strigări de „să trăească!“ Dinsul declară, că cu dragă inimă merge în fața județului, că brav se va purta și-i va fi fală de va fi pedepsit și dinsul, pentru-că și-a arătat dragostea față de cei mai buni și iubiți fii ai poporului român.

Pentru scumpii — eliberați! Din *Straja* ni-se vestește, că poporul nostru de acolo, buni naționaliști numărând în sinul său, a dat jertfe pentru iubiții martiri, despre care el știa că sunt încă întemnițați, ca Dumnezeu să le păstreze sănătatea și să-i scape în pace, și anume au dat următoarele bune Române și creștine: *Aurelia Gruianu* 1 parastas și o sfântă liturgie, *Maria Roșu* 1 parastas și o sfântă liturgie, *Raveca Gruianu*, *Paraschiva Todor* a lui *Simeon*, *Ana Todor* a lui *Stefan*, *Maria Paclășanu*, *Iova Manciulea* a lui *Ignat*, *Maria Manciulea* a lui *Axente*, *văduva Crestina Manciulea*, *Ana Soma* a lui *Ioan*, *Veronica Ora*, *Carolina Ora*, *Iustina Todor*, *Agafia Todor*, *Ana Todor* și *Ioana Gruianu* a lui *Samoilă* câte o sfântă liturgie. Au plătit mai departe spre a pomeni pe un an la sfânta biserică pe *dl Dr. Vasile Lucaciu*, *Georgița Paclășan* și pe *dl Rabin Patila*, asemenea pe un an întreg, *Ioana Gruianu* a lui *Samoilă*.

Fiiți laudate bune creștine și Române, și bucurați-vă, că rugăciunile voastre pot fi azi aduse lui Dumnezeu, nu mai mult cerându-i libertatea dragilor noștri, ci mulțumindu-i că i-a eliberat deja și ni i-a redat sănătoși, precum i-am dorit!

Desmințire. Pe când se încheiem foaia, primim și dela ceilalți doi atacați în corespondența din *Roșcani* (nr. 34 al „F. Pop.“) o declarație, în care ne spun că Domniilor nici-odată n-au cerut și nu vor cere școală de stat, și că ar fi fost atacați pe nedrept și din răutate!

Nenorociri cu arma. Un țeran din *Sarazani* ne scrie: În comuna noastră *Sarazani* s-au întâmplat două nenorociri din umblarea cu pușca. Anume: *Petru Lerint*, negustor, fost și chinez și episcop, om în stare, dar cam nărăvos, are un ficior de 30 de ani. Ce i-a venit ce nu mai zilele trecute, destul că el a luat pușca cu două țevi și s'a repezit după ficior să-l puște! Atunci ficiorul s'a dus la el, a smuls pușca din mâna lui și voind să o rupă a dat cu ea cu coatele de tâlpoaie și din nebăgare de seamă ținându-o cu gura către sine, s'a slobozit amândouă țevile la el în piciorul drept. N'a murit, dar' a fost dus în spital.

— Mai departe avem aci un prilit de gornic peste pădurea *Spăiei*, ce-i așa de crunt om, încât nici Sf. Paști n'a voit să le mănânce. Și *Spăia* având și loc arător, oamenii din comuna noastră au sămănat cucuruz „în parte“ (lucrat în parte). Acuma însă de frica porcilor

sălbateci oamenii păzesc cucuruzul noaptea. Vineria trecută noaptea spre *Sâmbătă*, ducându-se doi oameni la cucuruz, s'au pus să odichnească. Atunci *Mihaiu gornicu* a descărcat pușca asupra lor și a lovit pe unul pe *Solomon Farkas*, june în etate numai de 18 ani, prin piept și s'au oprit plumbii în lopățiță în spate. N'a murit, dar' nu e nădejde de scăpare. *I. Olariu*, econom.

Spărioși numai ca ei! Un domn profesor din *Craiova* (în România), anume *dl Ioan Păsăreanu*, întreprinzând săptămânile trecute o călătorie în *Munții-Apuseni* ai *Transilvaniei* în scop de a cerceta și vedea minele (băile) de aur, argint, fer și cupru, a avut norocirea a cunoaște cât de liberali și curajoși sunt slujbașii unguri dela noi. În ziua de 9 Aug. dl *Păsăreanu* a sosit în comuna *Roșia-Montană* (ettul *Alba-inferioară*). A doua zi pe când cerceta minele de aur, și de argint dela *Cetate*, îi ese înainte solgăbirul și pretorul din aceea comună și luându-i pasaportul la cercetare — îi spun, „că nu e bun“, și băgându-i totodată de vină că e membru al *Ligei* culturale din *Țeară!* Timp de aproape două zile au făcut o cercetare amănunțită asupra hâtiilor de călătorie și altor scrieri ale dlui *Păsăreanu* și aflând printre aceste hârtii și puține note geografice (însemnări de locuri), au oprit pe dl *Păsăreanu* de a călători mai departe, l-au trimis la căpitanul din *Alba-Iulia*, ear' de aci de-adreptul peste graniță! Astfel a fost scăpată țeara de „primejdie“!

Școala din Cerghidul-mare — primejduită. Ni-se scrie: Trecând printr-o comună, *Cerghidul-mare*, am aflat cu multă durere, că comuna aceasta în privința școlii stă foarte rău. Încă de prin anii trecuți au fost admoniați Românii de două-ori de inspectorul școlar să-și facă casă de școală bună, și până acum nu s'a făcut încă nimic. După cât am înțeles, amândouă religiunile, uniți și neuniți s'au fost înțeles laolaltă, punând o repartitie pe popor, ca laolaltă să-și ridice școala potrivită, dar' lucrul a rămas fără nici o ispravă, și acum primejdia amenință de tot școala în ființa ei. Ar fi de dorit, ca amândouă confesiunile în frunte cu preoții lor, să se înțeleagă odată și să iee pașii de lipsă în cea mai mare grabă pentru scăparea școlii lor, și să nu se lase a fi înghițiți de școala de stat, de cari sigur nu vor scăpa de nu se vor pune pe lucru!

Cununie. *dl Iuliu Murășian*, învățător și-a sărbătorit cununia cu d-soara *Ana Fărcaș*, la 15 Septembrie în biserică gr.-cat. din *Borșa*.

Păduri în flacări. În comit. *Lipto* a izbucnit un mare foc în pădurile erariale, dela *Szoarini*, în 7 Sept. Se dă cu socoteala, că focul s'a lățit din vatra unor păstori de vite și de oi. Focul s'a lățit cu o repeziciune uimitoare, și deja în seara zilei prime, izbucnind numai la amezi cuprinsese 6—10 chlm. pătrați. Și de atunci a tot crescut zile întregi după olaltă. Au alergat într'ajutor pompierii întregii împregiurimi și satele vecine toate, dar' stăteau neputincioase în fața groaznicului pfrjol. Dumineca trecută toată ziua a ars. Pagubele sunt foarte mari. Brazii cei bătrâni, uscați de ani de zile, au ars câte un metru și în jos în pământ!

R Î S.

La un examen comisarișul întreabă pe băiat:

— *Într'un arbore fiind cinci golumbi (porumbi) sălbateci, dacă tu puști pe doi dintre ei, câți mai rămân în arbore?*

Băiatul răspunde voios:

— *Mai rămân trei!*

— *Da de unde! Nu mai rămânerici unul, îi răspunde atunci comisarișul, că doar' golumbi atinși de șireturi pică jos, ear' cei ne-atinși o iau la sănătoasa!...*

e. t.

— *Ai auzit furtuna de aseară? Era să răstoarne case, a rupt acoperișuri și mi-se pare că sunt și nenorociri de oameni; lângă d-ta a căzut un zid cu mare șgomot!*

— *Așa de mare furtună a fost aseară?*

— *Ce, n'ai auzit? N'ai fost în oraș?*

— *Ba da, am fost, dar' am avut în vizită mai multe cocoane...*

Hotărâre grăbită.

Tinărul: — Scumpă Elena, vrei să fi soția mea?

Elena: — Cererea ta mă miră oarecum. Trebuia să-mi lași puțină vreme.

Tinărul: — Cât timp, draga mea?

Elena: — O, vreau să chem numai pe mama, care așteaptă în tindă...

— *Va să zică acesta e pianul (instrument de muzică), ce l-ai cumpărat nevastă-tale? E foarte frumos, ce te costă?*

— *Puțin lucru: Linistea casei!...*

CETITORII SÎRGUINCIOȘI

„FOII POPORULUI“.

— Răvaș de laudă pentru cetitorii noștri din popor, care ni-au dat dovezi de dragoste către cetit și scris, trimițându-ne felurite scrisori. —

Rusalin Bălan din *Vrani*; *Ioan Olariu* în *Sarazani*; *Ioan Poenariu*, soldat din *Craiești*; *Solomon Opra* din *Totvaradia*; *Ioan Câlția* din *Șona*; *Constantin Folea* din *Streza-Cârțișoara*; *Ioan Hândărean Bocioaca* din *Poiana*; *Nicolae Nartea* din *Luncă*; *Ioan Andronesi* și *Cărcu Alexandru* din *Sângeorgiul-român*.

POSTA REDACȚIEI.

D-sale R. B. în V. »Frunze și frunzulițe« și »Doinele« cele întocmite de d-ta, sunt încercări ce-ți fac cinste, dar' nu se pot publica, fiind încă prea nereușite.

D-sale I. O. în S. Nu e vrednic el de-a fi cântat în poezie, nici chiar în bațjocură. Lasă-l în pustia lui, și dă sfat ori-cui să isbească cu piciorul în obiala lui de foaie, dar' în mână să n'o iee. Din popor adunate primim poezii.

D-sale S. O. în T. »Un june pe patul morții« și »Ce ți-am făcut« și celelalte, le-ai scris din alte cărți și așa nu-i iertat să le tipărim sub numele d-tale.

Dlor I. S. și V. I. în *Arad*. Sunt și bune întreprinderi, ce vor urma doar' mai târziu, dar' cele mai multe sunt slabe.

Pentru redacție și editură răspunzător: **Ioan Giontea**.
Proprietar: **T. Liviu Albini**.

LOTERIE.

Tragerea din 14 Septembrie n.

Budapesta: 17 22 78 82 65

Tragerea din 18 Septembrie n.

Sibiu: 13 68 9 7 34

Cursul pieții din Sibiu.

Din 18 Septembrie n. 1895.

Hârtie-monetă română . . .	Cump. 9.52	vënd. 9.57
Lire turcești	" 10.77	" 10.80
Imperiali	" 9.62	" 9.65
Ruble rusești	" 1.29	" 1.29.50

Bursa din Budapesta.

Din 16 Septembrie n. 1895.

Renta de aur ung. 6%	—
" de aur ung. 4%	123.50
" ung. val. cor. 4%	99.40
Imprumutul căilor ferate ung.	125.75
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (1-a emisiune)	123.—
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (2-a emisiune)	103.—
Bonuri rurale ung.	98.—
" " croate slavone	98.75
Obligațiunile desp. regalilor	101.25
Imprumut cu premiu ung.	158.—
Losuri pentru regularea Tisei și Seghedin	147.—
Renta de hârtie austriacă.	101.—
" de argint austriacă.	101.—
" de aur austriacă.	123.—
Losurile austriace din 1860	—
Ațiunile băncii austro-ungare	1077.—
" " de credit ung.	—
" " " austr.	—
Scrisuri fonciare ale institut. de cred. și economii „Albina“	100.75
Argintul	—
Galbeni împărătești	5.73
Napoleon-d'ori	9.65
Mărci 100 imp. germane	59.30
Londra 10 Livres sterlingi	121.15

Bursa de Viena.

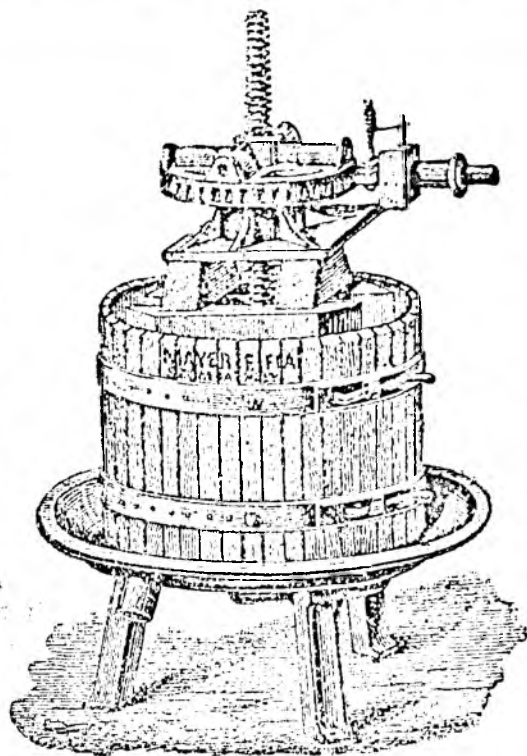
Din 16 Septembrie n. 1895.

Renta de aur ung. 6%	—
" " " " 4%	123.50
Renta ung. v. c. 4%	99.40
Imprumutul căilor ferate ung.	125.85
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (1-a emisiune)	123.—
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (2-a emisiune)	103.15
Bonuri rurale ung.	98.15
" " croate-slavone	—
Imprumut cu premiu ung.	158.50
Losuri pentru regularea Tisei și Seghedin	146.25
Renta de hârtie austriacă.	101.15
" " argint austriacă.	101.20
" " aur austriacă	123.—
Losuri austriace din 1860	—
Ațiunile băncii austro-ungare	1079.—
" " de credit ung.	492.—
" " de credit aust.	234.75
Argintul	—
Galbeni împărătești	5.75
Napoleon d'ori	9.61
Mărci 100 imp. germane	59.27
Londra 10 Livres sterlingi	123.87

Bursa de București.

Din 4 Sept. v. — 4 ore p. m.	Casa
Renta rom. per 1875 5%	100
Renta română amort. 5%	97
Renta (Schuldverschreib)	09
Oblig. de stat C. F. R. 6%	—
Renta rom. (Rur. conv.) 6%	100
Imprumutul municipal 5%	87
Scrisuri func. rurale 5%	—
Scrisuri func. rurale 7%	—
Idem urbane 7%	102
" " 6%	87
" " 5%	1463
Banca-Naț. (100 lei vers. intr.)	420
Soc. Dacia-Rom. (250 lei vers.)	437
Soc. de Asig. Naț. (200 lei vers.)	118
Soc. rom. de reasig.	106
Socr. de cou (250 lei vers.)	290
Oblig. Cassei Pensiuilor	—
Agio	—
Schimb.	—
Londra 3 luni	—
" cek	—
Berlin 3 luni	—
" cek	—
Paris 3 luni	—
" cek	—
Viena	—
Agio	—

Teascuri de vin și poame!

Teascuri de vin și poame!

Pentru agricultură!

Mașini curățitoare de mazărice și neghină (Triere)

Mașini de sămănat în rînduri

Teascuri de vin și poame

Sfirmitoare de poame și struguri

Tăietoare de nutreț — Tăietoare de napi

Se află în deposit la

ANDREIU RIEGER,

Prima fabrică ardeleană de mașini agricolă și turnătorie de fer.

SIBIU.

[2546] 7-12

Sub garanție cu prețuri moderate!

Lucru durabil și solid!

Banca generală de asigurare

„TRANSILVANIA“

ÎN SIBIU.

fundată în anul 1868

[963] 35--

asigurază prelungă condițiunile cele mai favorabile:

- în contra pericolului de foc și exploziune clădiri de ori-ce fel, mărfuri, produse de câmp, mobilii etc.
- pe viața omului în toate combinațiunile, precum: asigurări de capitaluri pe cazul morții și pentru termouri fixate, de zestre și de rente.

Dela fundarea institutului se plătită:

Despăgubiri pentru daune cauzate prin foc	Sume asigurate pe viață
în a. 1869—1891 fl. 905,194.22	în a. 1870—1891 fl. 697,207.44
în a. 1892 " 48,911.78	în a. 1892 " 57,791.88
în a. 1893 " 34,925.85	în a. 1893 " 53,119.28
în a. 1894 " 56,333.20	în a. 1894 " 59,659.—
Suma fl. 1.045.365.05	Suma fl. 867.777.60

1,913.142 fl. 62 cr.

Conform bilanțului pentru 1894 fondurile de rezervă și garanție se urcă la

920.257 fl. 36 cr.**Prospecte și formulare se dau gratis.**

Deslușiri se dau și oferte de asigurări se primesc prin Direcțiunea în Sibiu, (Strada Căminului Nr. 5, casa proprie), sau prin Agenturile generale și principale în Brașov (H. Hermann), Cluj și Arad, precum și prin Agenturile speciale în locurile mai însemnate.

Alexandru Csenger,

măiestru edificator,

Sz.-Regen, strada Dextrád Nr. 306

se recomandă onoratalui public a
edifica tot felul de edificii dim-
preună cu pregătirea planurilor, în
preț solid, lucru foarte bun și
sigur. [2648] 2-3

La „Institutul Tipografic“ în
Sibiu se află de vânzare:

Portretul domnului

Dr. IOAN RAȚIU.

Cu 50 cr.

Portretul domnului

Dr. V. LUCACIU.

în mărime de 38×28 cm.

Cu 50 cr.

TABLOUL

Deputațiunii române la Viena.

Cu 2 fl.

TABLOUL

„CONFERENCEI NAȚIONALE“

în mărime 33×50 cm.

Cu prețul de fl. 1.60, ear' cu trimiterea prin
postă fl. 1.70.

Tabloul condamnaților

în

PROCESUL MEMORANDULUI.

Cu 3 fl.

Tabloul apărătorilor.

Cu 3 fl.

TABLOUL

BIUROULUI DE PRESĂ.

Cu 3 fl.

În editura „Institutului tipografic“
a apărut și se află de vânzare

Prăsirea pomilor

de

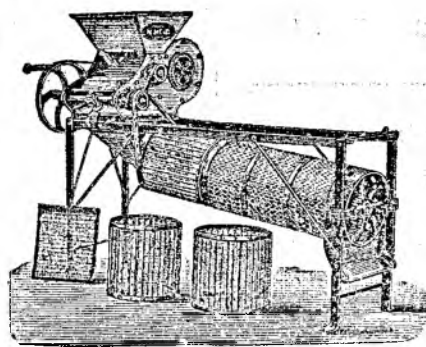
D. COMSA,

membu în comitetul central al „Reu-
niunii române agricole“.

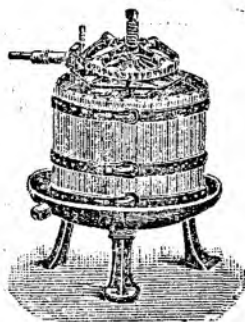
Prețul unui exemplar 12 cr.

Lucru durabil și cel mai solid

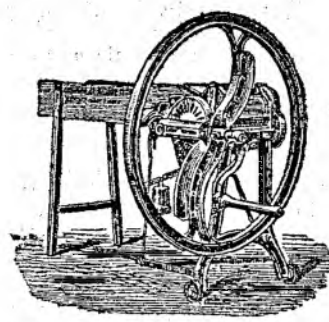
Triere!

Triere!

Pentru
curățitul neghinei
și al altor soiuri
de golgodine din
grâu etc.

Teascuri de struguri și alte poame

Mașini de tăiat nutreț

Mașini de sămănat în rînduri

Sdrobitoare de struguri

Mașini de tăiat napi etc. etc.

Se află în marele deposit la

[2654] 1-4

SAM. WAGNER,

Mare fabrică ardeleană de mașini agricole, prăvălie și
prima turnătorie de fer sibiiană.

Cu prețuri foarte moderate!

Marfă gata după plac.

PRIMA
tovărășie română de cismărie
IN SIBIU.

Strada Gușteriții, Dragoner-Wache.

Măiestrii cismari:

TEODOR MOLDOVAN, ZACHARIE ARON și IOAN DOBREAN,

constituiți în tovărășie de cismărie, aduc la cunoștința p. t. publi-
cului, că în atelierul lor de cismărie se află tot felul de încălțăminte
gata pentru bărbați, femei și copii, precum cisme cu limba,
cisme întărite cu două cuseturi, călțuni de tot soiul, cisme de tot
soiul pentru femei și copii, cioboate mari și mici, ghetete pentru
bărbați, femei și copii solid și trainic lucrate din material bun
cu prețuri foarte ieftine.

Tot aci se execută prompt și ieftin tot felul de reparaturi.

Tovărășia cercetează toate târgurile din Transilvania unde se
vinde numai marfă provăzută cu ștampila reuniunii.

Comandele din afară se execută repede și conștientios.

De clientelă binevoitoare și numeroasă se roagă

cu distinsă stimă

Prima tovărășie română de cismărie

în Sibiu.

[2543] 4-12

Prețuri foarte ieftine.

ECONOMUL

redactat de I. COSTIN,
prect.

Economia câmpului

la
poporul român.

(Urmare și fine.)

Economia rațională sau înaintarea îmbucurătoare se poate introduce mai ușor pe o proprietate unită.

Fundamentală cerință, ca să se poată face economie înțeleaptă pofteste, ca deosebitele părțile de pământ să fie aduse într'un întreg, adecă trebuie comasate.

Dacă plugarii nostri doresc rezultat îmbucurător după osteneala lor, atunci trebuie să poftescă regularea proprietăților, adecă comasarea. Este adevărat, că poporul se teme, ba se chiar opune acestor regulări. Mirare nu este, că în trecut adese-ori a fost scurtat și înșelat în avere când s'au făcut aceste regulări; dar astăzi în tot satul se află oameni pricepuți, cari trebuie să controleze modul cum se face comasarea. Mai avem chiar și inteligenți, cari nu sunt pentru regularea proprietății; din punctul de vedere al economiei raționale și a răsturna credințele greșite, eată motivele cari poftesc comasarea.

1. Prin comasare se unesc părțile de pământ risipite pe întreg hotarul comunal, aducându-se într'una, două sau în cazul cel mai rău în trei table.

2. Proprietarul prin unirea proprietății nu este silit a alerga cu lucrătorii în vremea lucrului în 5—30 părți, perzând vremea cu lucrătorii plătiți, umblând pe drumuri.

3. Pe moșia comasată se pot cultiva plante cari poftesc să stee pe același agru mai mulți ani, cum sunt: șofranul, trifoiul, luțerna ș. a. Acestea nu se pot cultiva pe hotare schimbătoare, unde într'un an este țarină, într'altul pășunat sau ogor, căci acestea chiar într'al doilea și al treilea an dau roada cea mai bogată.

4. Având de lucru proprietarul pe o singură moșie n'are lipsă de atâtea brațe, nici nu pierde atâtea nutreț pe jos ca unde sunt proprietățile risipite.

5. Pe pământuri așa risipite, ne având nutreț sau fân câte de o clăie sau fêrcitură, de altă parte neputându-l purta peste produsele sau holdele altora, din lipsa drumului adese-ori pierde nutrețul pe părțile micuțe.

6. Fiind adunat pământul în table mai mari, nici gunoiul nu se scurge așa ușor pe proprietatea altuia, cum se întâmplă cu părțile de 200—400 stângini.

7. Pământul adunat într'un întreg se poate tocni după anumită schimbare cu plante. Așa în tabla gunoită de nou cu gunoiu proaspăt se samănă plante de săpă; unde au fost acestea în anul viitor se samănă grâne. Prin această rotațiune introducem cultivarea mai multor plante, totodată îmbunătățim cât se poate din pământ, cultivând și pentru vite plantele de nutreț.

8. Moșia comasată se poate îngrădi într'un întreg, pe dînsa se pot face clădiri economice. Asemenea proprietate este ca o comoară bună, care se poate supraveghia foarte ușor și se pot planta pe dînsa tot felul de pomi și plante.

Din acestea se pot judeca ce mare trebuință este unirea proprietăților risipite, se poate vedea câtă ușurare este cu economisarea și cum este de scutit economul de pierderi cu muncitorii. Chiar cultivarea plantelor numai pe asemenea proprietăți se poate face după regulile raționale economice.

Având proprietatea regulată și adunată într'un întreg, putem să o lucrăm cum lucră croitorul stofa sa pe masă; aceea o împărțim și tocim după-cum ne convine mai bine.

Pentru-ca să putem înainta pe terenul economiei de câmp se pofteste ca să avem anumiți învățatori, cari să lătească cunoștințele economice. Astăzi și agricultura numai așa poate produce ca să îndestulească proprietarul și să-și poată plăti dările cari sunt legate de dînsa, dacă se lucră cu minte deșteaptă și sîrguință. Așa trebuie să se stabilească proporțiunea între cheltueli și venite, prin lucrarea pământului mai înțelepțeste, căci de nu se va face așa, poporul ajunge la ruină.

În primul rînd avem lipsă de școale economice, unde în teorie și praxă să se câștige cunoștințele economiei raționale. Întemeierea acestora pretind cheltueli, dar corporațiunile noastre morale, cari au proprietate și superedificate pot să le întemeieze când le place, numai voință să aibă.

Mai repede s'ar putea ajunge scopul cu instrucțiunea economică, dacă la fiecare seminar teologic și preparandial s'ar introduce studiul economiei practice și teoretice ca obligator. Astăzi, ce e drept, se propune studiul economiei, eată așa: ca fiitorii nostri preoți și învățatori să aibă idee că ce este economia. N'am ajuns însă acolo ca să fie declarată economia de cerință principală sau de frunte a vieții și să fie și luată și ridicată în gradul științei.

Astăzi, când clerul va fi scurtat simțit în venitele sale, când învățatorii vor trebui mai bine plătiți; când cerințele oamenilor în societate se tot măresc, n'avem alt isvor mai puternic de unde am putea câștiga venite sigure, decât pământul. Pământul este mina sau baia de aur, pe care muncind putem deschide pe zi ce merge tot mai bune isvoare de venit. Comerțul, industria și toate măiestriile sunt îmbinate cu cultura și productivitatea bună a pământului. Cu cât agricultura este mai bine dezvoltată, cu atât mai bine înaintează: comerțul, industria și bunăstarea dintr'o țeară.

Așa din preoții și învățatorii nostri trebuie formați apostolii credinței, dar totodată și ai economiei raționale. Precum însuși omul este compus din suflet și trup, așa trebuie deșteptat și cultivat într'amendouă direcțiunile. Părintele bun pe lângă preceptele morale trebuie să arete prin exemplu calea cum se poate feriți poporul și trupestele, cum se poată avea mai multe venite. Dela bunăstarea materială este condiționată și înaintarea culturală a popoarelor.

Precum în toate lucrurile mai mari se poate ajunge rezultat numai prin unirea

puterilor, așa și pe terenul economiei trebuie introdusă însoțirea. În firea poporului plugar trebuie a planta dorul de însoțire, convingându-l că numai acesta este calea cea adevărată, prin care poate implini cele mai grele lucruri în economie, cari prin puteri singuratică nu se pot.

Menirea unei însoțiri comunale este foarte de lipsă, prin dînsa pot cumpăra proprietate, adecă pământ. pot futocmi neguțatorie de consum, pot cumpăra cele mai de lipsă mașini pentru economia rațională, pot valora mai bine produsele: grâne, vite, lapte, poame și altele.

Însoțirea după puțină va ajutara pe membri și cu împrumuturile mai de lipsă ca să poată aceia cumpăra moșii, vite de rasă mai bună, să întocmească clădiri mai corăspunzătoare, să cumpere pomi și semințe mai bune de grâne, nutrețe și alte plante.

Însoțirea va nobilita năravurile și pe membri îi va face să fie mai aplicați a se ajuta unul pe altul. Va planta înțelegerea, sîrguința și păstrarea.

Însoțirea va introduce spriginul și ajutorul împrumutat, așa cel-ce are adunate capitale, fie cât de mici, le va depune pentru păstrare la însoțire cu percente s'au usură conveniabilă. Cu acești bani depuși până va ave lipsă proprietarul de dînsii îi va folosi alt sătean.

Însoțirea va da povețele cele mai de lipsă pentru lucrarea pământului, cultivarea pomilor și unor plante neîndatinat încă în economia comunală, va introduce poporul în folosirea înțeleaptă a unor instrumente și mașini mai de lipsă în economie.

În urmă tot însoțirea va lăți literatura și cu deosebire scrierile economice, formând biblioteci sătești.

Fiind-că astăzi și economia câmpului s'a ridicat la gradul științei, încât scrierile economice se fac după experiență și cunoștință, trebuie a lupta ca să putem ave scriitori, dar și cetitori din popor pentru literatura economică.

La popoarele culte literatura economică este foarte prețioasă pentru poporul agricultor, meseriași și industriași. La noi chiar acest ram este cel mai sărac în scrieri, încât nici acolo n'am ajuns, ca poporul să aibă biblioteca sa potrivită cu înțelegerea și trebuințele lui.

Literatura economică este cea mai prețioasă, căci pe lângă partea curat menită pentru nobilitarea sufletească sau lățirea culturii, vine a doua parte, care dă povețele folositoare.

Astăzi literatura noastră poporală este compusă din poesii populare, strigături, hori și povești cu smei, ficiori de împărat și altele; dar o poveste bună economică nu vom pute descoperi în toată literatura.

Așa fiind noi generațiunea de față trebuie să transformăm literatura poporală din frumos și la folositor. Adecă ori-ce s'ar scrie pentru popor trebuie bine combinat, frumosul cu folositor, ca lângă partea mai mult ideală, după-cum este cursul gândirii la tinerime, să întretesem și folositorul. Decă ori-ce s'ar scrie așa trebuie literatură poporală, ca din ar câștiga: folos, sîrguință, pasău încează a se prin învățatură și lucru, fr. și comitetului lucrarea înțeleaptă a publicului intrunit.

neguțatorie, meserie și industrie. Acestea trebuie să fie părțile mai de frunte în ori-care lucrare a literaturii populare.

Fiindcă poporul dela firea sa se înstrăinează de ori-ce învoire, adică nu voește a jertfi pentru nici o experiență din motivul: *ce am nu voiu cheltui pe doară și nu știu*. Așa ori-care cunoștință economică se poate planta în mijlocul lui numai prin experiență și exemplu, ca dînsul să vadă cu ochii sei cum se face economia. Dacă vede rezultatul îmbucurător și reeșitul bun, imitează, adică face întocmai bun bucuros; dacă vede însă că n'a succes stă la o parte; dar' bucurie are că n'a probat însuși, căci așa n'a pierdut nimic.

Așa fiind natura poporului plugar, preoții, învățătorii ori proprietarii noștri inteligenți nici-când nu încerce a învăța poporul la cultivarea pământului sau altor plante cu sfatul, ci cu fapta. La asemenea sfaturi poporul zice: „apoi are dînsul pământ, arete-ne acolo“; dar' așa se vede, voește ca noi să pierdem cu încercarea.

Deci aceste ar fi atât pedecile mai însemnate, că noi n'am înaintat în economie, cât și povețele prin cari putem înainta. Rămâne în voea conducătorilor noștri, cari au chemare să-l conducă la limaul îndestulării, ca să-și facă datorința, aceasta se poate ajunge prin economie bine întocmită.

Sibiiu, 10 August 1895.

I. Costin, preot și redactor.

Cultivarea grâului.

În economia câmpului cea mai mare însemnătate și folos o are cultivarea cerealelor sau plantelor făinoase. Acestea fiindcă se mulțumesc cu ori-ce calitate de pământ, cu fiecare climă, poftesc o cultură mai simplă, se pot păstra mai ușor. De aceea sînt foarte bine cultivate pe tot rotogolul pământului. Acestea servesc substanțele cele mai trebuincioase pentru nutrirea omenimii, mare parte și animalelor. Așa motivul de frunte, că omenimea se deprinde în așa mare măsură cu cultivarea grânelor, este dat prin lipsa acelorora pentru susținerea și prelungirea vieții.

Grânele sînt plantele, cari sug cele mai multe părți constituitoare din pământ; cari slăbesc și sărăcesc mai repede pământul. Acestea avînd frunze puține, mai mult trag puterea vegetală din pământ, decât din aer. Rădăcinile acestora fiind resfirate și subțiri, sînt foarte acomodate pentru a extrage din pământ în sine sucul de viață.

Productivitatea sau rodirea grânelor este atîrnătoare dela bunătatea și lucrarea pământului. Așa fiind, economul înainte de ce și-ar arunca sîmînța în pământ, trebuie să se îngrijească de aceste două cerințe.

Aflîndu-ne de astă-dată în vremea când se fac sîmînăturile de toamnă, aflu de lipsă a descrie cerințele mai de lipsă pentru cultivarea grâului.

comun. (Triticum vulgare).
une varietăți. Grâul bărbos
cel neted sau fără mus-
că teluri sînt lățite mai
din patria noastră.

Grâul priește bine în pământ cu conținut de humus, adică pământ gras și lutos. Cu deosebire dacă în asemenea pământ se află puțin var ori gips crește foarte frumos și are greutatea recerută. Nu se poate cultiva cu folos pe pământul nêsipos, numai chiar atunci, dacă este așa compus nêsipul ca să aibă umezală. Pe pământ nêsipos, dă roadă mai puțină, grăunțele sînt ușoare și fărina slabă.

Grâul se poate sîmîna ori în ogor ori după alte plante. Plantele antecedente, adică după cari grâul se poate cultiva cu succes bun, sînt următoarele: trifoiu luțernă, rapiță ori mazărice. Cu cât aceste plante au fost mai grase și bogate în roadă, cu atîta are să fie și grâul mai frumos. Se mai poate sîmîna grâul după tutun, cânepă, mazere și cucuruz. Nu se poate sîmîna cu atîta siguritate că va produce roadă după napi și cartofi cari se scot mai tîrziu din pământ. Grâul încă ar trebui să se samene tîrziu și așa 'l-ar putea ajunge gerul înainte de încolțire, când se împedecă recolta.

Pământul pentru sîmînătura de grâu se lucră după natura aceluia. Așa pământul mai tare și copleșit de mărăcini trebuie arat afund. Dacă numai se poate un asemenea pământ se ară de 2—3-ori, fiindcă grâul în pământ mințelat și stirpit de mărăcini crește foarte bine. Cu cât ar fi pământul mai gras, cu atîta trebuie arat mai afund. Dacă un pământ gras s'ar ara la suprafață, poate grâul să cadă mai repede, apoi n'aduce așa bună recoltă.

Cînd grâul vine sîmînat după alte plante, atunci pământul chiar și sub acelea trebuie cultivat cu bună grijă. După acelea n'ar fi bine ca să se are de mai multe-ori, prin ce resfirîndu-se mult pământul ar perde umezala, de care grâul are foarte mare lipsă. După sîmînăturile de săpă, dacă pământul este bine curățit de burueni, este îndestulitor și numai o singură arătură.

Cît pentru gunoarea pământului pentru grâu trebuie să ne însemnăm următoarele: în pământ gunoit cu gunoiu proaspăt grâul foarte ușor poate fi atacat de tăciune.

Se poate însă gunoi dacă pământul ar fi slab cu puțin gunoiu foarte bine copt, fie chiar și proaspăt, care se resfirează și împrăștie peste brazde înainte de sîmînat.

Vremea cea mai potrivită pentru sîmînatul grâului este luna lui Octomvrie. Nici sîmînătura de vreme nici cea tîrzie nu este bună. Sîmînăturile de vreme pot servi de cuiburi pentru deosebitele insecte și vermi, cari fac multă stricăciune în vara viitoare în grâu. De altă parte chiar și mărăcinii cresc mai ușor, tot în paguba grâului. Grâul este în cel mai potrivit timp sîmînat atunci, dacă de toamnă crește în trei cel mult în patru frunze.

În ținuturi muntoase și pe lângă maluri sau țermuri de riuri se sîmîna în primele zile, în locuri mai călduroase și șesuri cu capătul lui Octomvrie.

Grâul înainte de ce s'ar sîmîna se spală sau moaie în apă gătită cu peatră vînată, ori var stins. Această spalare în unele locuri se numește „altoit de grâu“.

Scopul sau menirea spalării este, ca să scutească grâul de tăciune, care îl copleșește, face multă stricăciune în dînsul. De regulă se folosește la 5 hl. (500 l.) de grâu 1 chlgr. de peatră vînată (cupru, vitriol albastru) ori var. Grâul poate să stee cîte 4—12 ore în această apă. După-ce odată sîmînța s'a ventilat sau uscat puțin urmează sîmînatul. Dacă după spalatul cu peatră vînată grâul s'ar usca deplin, este greu de sîmînat. Făcîndu-se sîmînatul cu mîna cînd grâul spelat cu peatră vînată colbărește, foarte nădușește pe sîmînător. Atît nasul cît și gâtul se irită și causează dureri. De aceea esta bine să se samene umed.

După-cum experiența a dovedit, rezultatul îmbucurător și recolta mai îmbelșugată, este legată de bunătatea sîmînței și sîmînat. Pământul poate fi cît de bun și ori cu cîtă grijă bună lucrat, dacă sîmînța nu este destul de bună, nu s'a sîmînat ca să fie învelită sub țerină, nu putem aștepta recoltă bună.

Astăzi în cele mai multe locuri se întrebunțează mașinile de sîmînat, prin cari după plac se poate așeza sîmînța în pământ. Unde sîmînatul se face cu aceste mașini, acolo pământul arat se grapă. Numai după-ce s'a netezit și sfărîmat bine brazdele și bulgării de pe dinsele cu grapa și tăvălicul, se îndeplinește sîmînarea cu mașina.

Recolta bună și mai bogată numai prin sîmînarea cu mașina se poate dobîndi. Sîmînînd cu mîna pe suprafața brazdelor, pururea rămîne o mare mulțime de sîmînță. Nici nu se poate face o sîmînătură atît de exactă. Pe lângă toată grija, sîmînînd cu mîna se fac greși, adică rămîne ici-colea pământ fără să fi ajuns sîmînța pe dînsul. Aceste două scăderi, că adică sîmînța se nu rămînă la suprafață, de altă parte și ca să nu se facă greși pe pământ: numai prin mașina de sîmînat se poate delătura.

Grâul de regulă nu trebuie sîmînat adînc, dar' se poftesc ca să fie învelită sîmînța cu pământ. Adîncimea este adese-ori atîrnătoare și dela umezala pământului. Dacă este mai jilav, sîmînătura vine mai pe suprafață, dacă este mai uscat, cu ceva mai adînc. De regulă adîncimea se mișcă între 4—7 cm., și depărtarea șirurilor de 18—21 cm. În acest mod sîmînat grâul ne dă recolta cea mai bună și bogată, dacă și vremea îi priește.

Despre îngrășatul porcilor.

Aflîndu-ne în vremea cea mai potrivită, în care de regulă trebuie să se înceapă îngrășatul porcilor chiar și pentru trebuințele casnice, nu numai pentru neguțatorie cred a face un serviciu bun cetitorilor dînd povețele mai de frunte despre îngrășare.

Prăsirea porcilor însași are de scop, ca să poată produce economul slănină, unsoare și carne. În neguțatorie porcii se vînd și mari, adică neîngrășați; dar' în urmă fiecare porc numai îngrășat se poate prețui mai bine. Atît în comerț cît și în folosința privată porcii așa răsplătesc mai bine osteneala și grijea petrecută cu creșterea acelorora, dacă sînt îngrășați.

Porcii se pot îngrășa în fiecare parte din an, cu deosebire însă este mai potrivită toamna. În cursul verii mai mult se îngrășe pentru friptură și carne proaspătă. Porcii de toamnă îngrășiți se taie și se folosesc peste iarnă. Adecă cărnurile se consumă mare parte peste iarnă; dar slămina afumându-se ori topindu-se de unsoare se întrebuițează peste vară.

De altcum porcii îngrășiți, fiindcă carnea aceloră ne dă un nutremânt bun și plăcut, în ori-care parte din an se poate vinde. Ca ori-care articol de consum, se poate vinde ori valoarea ori-și-când.

Fiecare animal ori galiță de casă numai așa are carne mai gustoasă și plăcută, dacă este îngrășată. Carnea de pe animalele mai rele s'au seci, nici-când nu este așa bună, căci este mai tare. Asemenea și carnea porcilor neîngrășiți, de aceea numai prin îngrășare se face mai fragede și ușor de mistuit.

După-cum are economul voință ori trebuință, așa își poate pregăti porcii. Dacă voește să aibă porcii numai pentru carne, îi va îngrășa vreme mai scurtă, decât atunci, când de unsoare are lipsă. Adecă aceia se pot îngrășa așa după-cum dorește.

Scopul îngrășatului este: ca prin nutriție bine stabilită, pe trupul porcului să se pună atâta unsoare ori carne, încât să se poată folosi după trebuință. Prin această întreprindere carnea de pe porc se face mai fragedă, moale și gustoasă. Și are puțință a răsplăti atât osteneala cât și prețul grânelor sau altor plante consumate.

Deosebitele perioade de îngrășare.

După-cum s'a amintit mai înainte, porcii se pot îngrășa după deosebitele trebuințe:

Pentru carne, unsoare și carne ori numai unsoare.

Porcul îngrășat, atunci este menit numai pentru carne, când, după-ce se ucide, și i-s'a curățit părul, pielea dimpreună cu carnea se frige de friptură. Spre acest scop pot fi întrebuițați porcii din cea mai fragedă vîrstă, până când pot fi îngrășiți și de slănină. Așa se poate pregăti friptura din: purcelași, șoldani ori porci.

Purcelul este bun de friptură. Dela fătare în 14 zile până la 10 săptămâni. Purcelașii să aibă gustul propriu carnei fragede, trebuie să sugă până în ziua în care se ucide. După-cum s'a adevărit prin experiențele deosebite, numai laptele care îl sug purceii dela scroafă pot da gustul propriu fripturii de purcel.

Șoldani de friptură. În unele ținuturi cu acest nume s'a îndatinat a numi purceii mai tineri până la un an. Acestia se îngrășe ca pe dinșii să fie mai multă carne decât slănină. Asemenea șoldani sau porci numai atâta se îngrășe, până pe spatele aceloră se formează slănină cam de două degete. Chiar și greutatea carnei trebuie să întrecă cu mult grăsimea pe porcii îngrășiți numai pentru friptură.

Porcii îngrășiți de jumătate sau pentru slănină și friptură. De acest metod de îngrășat se folosește mare parte poporul nostru. Adecă îngrășe porcii până pe spatele aceloră se formează o grăsime de 3—4 degete, ear' pe pantece 1—2

degete. Porcii asemenea îngrășiți ori se folosesc de economii nostri făcând din grăsime slănină, ear' din cărnuri friptură, ori se vînd.

Porcii îngrășiți pentru unsoare. Așa se numesc aceia cari sînt îngrășiți așa, încât grăsimea de două sau chiar trei-ori întrece carnea de pe dinșii. Din asemenea porci partea cea mai mare se topește, abia a patra parte se poate întrebuița de friptură.

În economia casnică porcii îngrășiți pe lângă aceea că sînt o trebuință, totodată dau o deprindere plăcută și care răsplătește osteneala. Mulți dintre economi au o deosebită plăcere dacă în curte sau ocolul lor vîd cum din zi în zi cresc și se desvoaltă porcii tot mai frumos.

Din contră, dacă economul prinde sau cumpără pentru îngrășare porci de cari abia se leagă mîncarea, mai mult se năcăjește. Nu arare-ori se întemplă economului, că porcii de îngrășat nu mîncă, sînt alegători. Abia gustă o mîncare trec la alta. Nu se pot face ca se consume mîncările cu gust, ca să lege de dinșii grăsime. Când i-s'ar întempla economului așa ceva, de loc să nu se năcăjească cu îngrășatul. Porcul care este așa de gingaș și alegător în mîncări, îndată-ce este pus în carne bunișoară și i-s'a netezit părul, trebuie dat mai departe. Adecă stăpînul să nu se mai supere cu dînsul, ci scoată-l la vînzare. Nu este vrednic de îngrășat, ci mai bun este de friptură. (Va urma.)

Expoziție de vite

arangiata de „Reuniunea rom. de agricultură din ctul Sibiului“.

I. Programul

expoziției de vite ce se va ține *Duminecă la 1/13 Oct. 1895 în comuna Apoldul-de-jos.*

În scopul de a înainta economia de vite, »Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiului« va arangia la 1/13 Octomvrie 1895 în comuna Apoldul-de-jos o expoziție de vite împreună cu distribuire de premii în bani.

Expoziția se va mărgini de astă-dată la vite cornute cu excepțiunea caprelor.

2. Expoziția se va ține în ziua amintită, începînd dela 10 ore înainte de ameză și până la 2 ore după ameză, când va urma premiarea.

Cît ține expoziția, îndepărtarea vitelor intrate nu se îngăduie.

Expoziția se va ține pe locul numit »La Cruce« (sub potece.)

3. În expoziție nu se primesc decât vitele locuitorilor din comunele *Apoldul-de-jos, Apoldul-de-sus, Mercurea, Ludoșul-mare și Topârcea.*

Pentru vitele aduse din aceste din urmă patru comune, se cer pasapoarte în regulă.

Cerînd trebuința, proprietarii au să dovedescă că au ținut înșiși vitele în timp de $\frac{1}{4}$ de an cel puțin.

Oile trebuie expuse în grupe de cel mai puțin 3 capete; altcum nu se premiază.

4. Primirea vitelor în expoziție se face prin comitetul arangiator local, care va publica din parte-și dispozițiunile luate. — Comitetul poate refusa primirea, însă numai din cauze motivate.

La fiecare vită, respective grupă de oi, se alătură o plăbă sau bilet, cuprinzînd numărul curent, etatea vitei și numele proprietarului.

5. Exponenții sînt îndatorați a purta înșiși grije de vitele lor și a le da hrana trebuincioasă.

6. Se vor distribui *douăzeci-și-una de premii* în suma totală de 200 coroane în argint, dăruiti de reuniune, și anume se vor distribui următoarele premii:

Grupa I. Bovine de prăsilă (rasa indigenă și străină.)

- tauri de 3—5 ani: 2 premii de câte 16 coroane;
- vaci de 3—8 ani: 1 premiu de 12 coroane, 1 premiu de 10 coroane, 1 premiu de 8 coroane și 1 premiu de 6 coroane;
- junci, junince și tăurenci de 1—3 ani: 1 premiu de 10 coroane, 2 premii de câte 8 coroane și 1 premiu de 6 coroane;
- vițe și vițele de $\frac{1}{4}$ —1 an: 1 premiu de 8 coroane și 1 premiu de 6 coroane.

Grupa II. Oi de prăsilă.

A. Rasa stogoșe și țigaie:

- berbeci și noatini de 1—4 $\frac{1}{2}$ ani: 1 premiu de 10 coroane și 2 premii de câte 8 coroane;
- oi de 2—5 ani de fătat sau cu miei: 1 premiu de 8 coroane și 2 premii de câte 6 coroane.

B. Rasa bîrsană (țurcană):

- berbeci și noatini de 1—4 $\frac{1}{2}$ ani: 1 premiu de 8 coroane și 2 premii de câte 6 coroane;
- oi de 2—5 ani de fătat sau cu miei: 1 premiu de 8 coroane și 2 premii de câte 6 coroane.

II. Premiarea.

1. În scopul premiării, comitetul central al reuniunii agricole a ales un juriu de 19 membri în persoanele domnilor: *Iosif Pop*, ca președinte al juriului; *Dr. Petru Șpan*, profesor în Sibiiu; *George Bobeș*, paroch în Sibiiu; *T. L. Albini*, proprietar în Sibiiu; *Petru Ciora*, și *Victor Tordășianu*, funcționari consistoriali în Sibiiu; *Ioan Chirca*, vicenotar în Seliște; *George Dordea*, proprietar în Bungard; apoi *Ioan Măcelariu*, notar; *Ioan Orăștian*, învățător-diacon; *Ioan Beu* și *Dimitriu Orăștian*, econom din Apoldul-de-jos; *Dumitru Ivan* și *Dumitru Iridon*, din Apoldul-de-sus; *George Muntean* și *Ioan Cămpian*, din Mercurea; *Moise Pop*, din Ludoș; *Nicolae Schiau*, notar, și *Nicolae Hudățan*, econom în Topârcea, și de membri suplenți: *Nicolae Marcu*, primar; *Ioan Iuga* și *Moise Buta*, proprietari din Apoldul-de-jos; *Ioan Lazar*, econom în Apoldul-de-sus; *George Stănescu*, din Mercurea; *Nicolae Tănase*, din Ludoș și *Nicolae Aleman*, paroch în Topârcea.

2. Nu este iertat a funcționa nimenea ca juror, când este vorba de vitele proprii sau de ale rudeniilor mai deaproape.

3. Juriul ia în primire lista generală a vitelor expuse, examinează pe rînd și cu deosebită luare aminte fiecare vită și apoi se consultă asupra premiării, îngrijindu-se ca publicul și exponenții să nu înriurească cătuși mai puțin asupra hotărîrilor de luat.

4. În ședința ce urmează examinării vitelor, membrii juriului se consultă din nou și se pronunță, dovedind îndreptățirea propunerilor și apoi hotărînd cu majoritate absolută de voturi.

Președintele votează în totdeauna. La cas de voturi egale decide soartea.

Asupra fiecărei premiări se votează deschilinit.

5. Exponenții de premiat se petrec în o listă separată, care, odată stabilită, se subscrie de președinte și secretar, precum și de alți doi membri ai juriului.

6. Împărțirea premiilor urmează a se face în mod sîrbătoresc, ținîndu-se mai întăiu o vorbire în prezența juriului și comitetului arangiator, a exponenților și publicului întrunit.

Exponenții premiați adevăresc primirea banilor prin subscrierea numelui în rubrica: »Adevăresc primirea în regulă a premiului«.

7. Secretarul juriului se însărcinează a compune un raport special asupra expoziției și premiilor. Raportul scris de președintele și secretarul juriului se păstrează în arhivul reuniunii.

III. Dispozițiunile de premiare.

A. În general.

1. Scopul expoziției este mai ales a urni și încurajarea adevărată propășire în economia vitelor. Drept-aceea, în privire se va lua nu atât intențiunea vedită de a străluci cu vite de paradă, ci mai cu seamă buna chibzuire în alegerea vitelor de prăsilă, hărnicia și inteligența dovedită în realizarea scopului urmărit.

2. Prin urmare vitele, altcum defectuoase încâtva, se pot premia în rînd cu vitele oare-cum desevirsite. Intervenind împregiurările de mai sus, chiar și întâietate se va da vitelor de a doua mână. Dar' nici măcar în totală lipsă de alte mai bune nu este iertat a premia vite hotărît rele sau avînd scăderi însemnate.

3. Astfel, dacă cutare grupă nu cuprinde îndestule vite vrednice de premiat, premiile ce ar prisosi se pot destina pentru o altă grupă. Premiile, care din una sau altă cauză nu s'ar fi împărțit, se înapoiază reuniunii.

4. Aceia care au prăsit înșiși vitele, vor avî întâietate față cu aceia care au expus vite prăsite de altcineva.

Nimenea nu poate fi premiat, care n'a ținut vita în grija proprie $\frac{3}{4}$ an cel puțin.

5. Același exponent nu poate dobîndi decât un singur premiu în aceeași grupă. Față cu cel premiat în cutare grupă, concurenții din altă grupă au întâietate, presupunînd, că vitele lor sînt deopotrivă.

B. În special

I. Bovine (viței, vaci, tauri),

1. Ca vrednice de premiat se consideră mai ales bovinele, care intrunesc în mare măsură însușirile vitelor mari, puternice, frumoase la trup, blînde, lăptoase, bune de prăsilă și de îngrășat.

Față cu vitele corcite se va da întâietate vitelor de rasă curată.

2. Între scăderile care nu îngăduie premiarea se numără: Trup bolnăvicios, murdar, cu totul slăbit sau cu boale înăscute, cum și scăderi care supără vederea (d. e. un corn rupt, un mers prost, rane urite etc.).

3. Ca semne de lapte mult se consideră: trup prelungit, piept larg și foale șerpuit de vine groase; uger plin și mare, nu prea cărnos, nici prea gras, înzestrat cu pîr scurt și moale și avînd patru țîțe moi, deopotrivă de mari; pele molatecă, pîr subțire și privire blîndă.

4. Ca bune de îngrășat sînt a se considera mai ales vitele trunchioase, cu capul mic, oase subțiri, piept larg și cărnos, șolduri îndepărtate, coapsă lătăreață, pele mișcătoare, pîr moale.

5. Ca bune de muncă se consideră mai cu seamă vitele osoase, cu picioare cam lungi, piept larg și rotunzit, șolduri puternice, copite sănătoase, mers vioiu și regulat.

II. O i.

1. Întâietate se cuvîne mai ales oilor mari, cămoase, lăptoase și bogate în lână frumoasă și subțire și lungă, deasemenea se cuvîne întâietate oilor de soiu vestit și însoțite de miei cu blană aleasă.

2. Rasa țigaie și stogoșe se preferă rasei bărsane (țurcane).

Din ședința comitetului central al »Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiului«, ținută la Sibiu în 6 Septembrie 1895 st. n.

Iosif Pop,
vice-pres.

Victor Tordășianu,
secretar.

Monografia comunei

Orlat.

De

Romul Simu, învățător.

(Urmare.)

E vorba acum pe ce căi și în ce fel se eșim la lumină și cum se facem și se diregem, ca în strîmtoare să nu mai ajungem.

Calea mult bătută de noi până acum și care trebuie părăsită este: *economia*, în multe privințe, *reu purată*, și *risipa*.

În cele următoare pun deci înaintea minții și inimii cetitorilor următoarele mijloace de îndreptare:

1. Moșiile să nu se mai vîndă.

2. Ele să fie lucrate mai bine, mai înțelepțește ca până-acum, împărțind hotarul după sfaturile date de domnul profesor D. Comșa în întrunirea agricolă de astă-vară.

Cu chipul acesta vom prăsi trifoiu mai mult și nu vom mai cumpăra fîn și otavă din alte comune. Spre acest sfîrșit să luăm de îndreptar povețele date de domnul Eugen Brote în cîrticica sa »Trifoiul«.

3. Să ne procurăm mașini de sîmănat grâu, cu care se pot cruța la sîmănat în tot anul din partea comunei cel puțin vre-o 5 mii de ferdele.

4. Ca să putem însă face mai cu înlesnire ori-ce înaintare în ale economiei, trebuie să nu mai aminăm nici un cîas înființarea tovărășiei agricole deja de ată-vară plănuită.

5. Cu ajutorul tovărășiei ne vom pute procura triore de ales grăul, grape pentru fînațele pline de mușchiu ș. a., tot atâtea recerînțe la purtarea unei economii mai înțelepte.

6. Să nu mai lăsăm, ca acum, nici un petec de loc nefolosit; căci crumpene și ovês se fac ori și unde în hotarul Orlatului.

7. Să prăsim vite de soiu ales, care în vîrstă de cîteva luni au un preț mai bun ca vitele noastre cele mari. Spre acest sfîrșit să cumpărăm tauri și vițele de neam bun și în scurtă vreme o să eșim deasupra rîului. Povețele mai prețioase în această privință ca cele din cîrticica »*Finerea vitelor*« de domnul Eugen Brote, nici că se pot afla. Durere numai, că oamenii nostri nu se folosesc de ele; cu toate-că ni se dovedește în chip neîndoios cum se *finem cu puțină cheltuală multe vite frumoase și de preț*; arătându-ni-se și cum se ajungem la gunoiu mai mult, de care noi avem atîta lipsă.

8. Să cumpărăm armăsar de prăsilă, cum și vieri de soiu ales.

9. Să prăsim pomi înzecit mai mulți în grădini și vii și tot de soiu ales, după sfaturile cuprinse în cîrticica »Prăsirea pomilor« de dnul D. Comșa.

Să prăsim legumile de trebuință măcar pentru casă, dacă nu și de vîndut. Și acum, cînd din munte ni-se cioantă cărările, vom fi siliți să ne întoarcem la grădini, lucrându-le mai bine și ele vor acoperi o parte mare din trebuințele noastre.

Aceasta vom pute-o face mai ușor, dacă vom umple grădina din jos a școalei cu mii de pomișori nobili,

din care să se umple apoi toate grădinile din comună. Firește că aceasta se poate mai cu înlesnire ajunge cu ajutorul tovărășiei agricole și al primăriei și reprezentanței comunale.

În felul acesta încă ne vom înmulți în mod însemnat mijloacele de traiu.

10. Să tăiem mai cu cumpăt pădurile, ca să avem și noi, dar' și următorii nostri. Și totodată se începem a-ne mai obicinui și cu alte feluri de câștig și nu numai cu muntele. Ved că vecinii nostri: Cacovenii, Sibiienii, Vălenii și alții trăesc și fără a se ocupa cu pădurăritul și neavînd nici moșii. Apoi cu atîta mai ușor o putem face noi aceasta.

11. Să prăsim stupi cît mai mulți în coșnițe de scîndură. Scînduri avem. Și ce lucru mare este a-și cumpăra omul un stup ori doi și din ei a-și prăsi cu zecile? Cu coșnițele de scîndură înmulțirea lor se face foarte ușor. Și chiar și numai 10 stupi să aibă economul în coșnițe de scîndură, poate să aibă dela ei frumos venit.

Mierea e o bucată și bună și sănătoasă și hrănitoare. Pentru copii ea poate să scutească în toată ziua o mîncare. Pentru bătrîni e *dătătoare de putere și viețată*; ear' în posturi ea nu se poate prețui în deajuns. Și ce ne stă în cale de a nu ne îmbunătăți și prin prăsirea stupilor mijloacele de traiu?

12. Să ne mai desvîetăm de cea pipă și țigară, care ne scoate an de an cel puțin 7000 fl. din pungă, cu care am pute cumpăra grăul ce ne lipsește.

13. Să bem mai puțin ca până-acum, cruțînd și cu chipul acesta multe mii de florini, cari i-am pute întrebuința pe alte lucruri neapărat folosite.

Aceasta s'ar pute ajunge mai ușor prin înființarea în comuna noastră a unei »tovărășii de temperanță«.

14. Să nu dăm prea departe pe calea luxului!

15. Să cumpărăm mai puțin jolj, bumbac, cartoane și *mătăsuri*; femeile să lucre *cânepa și inul*, cum făceau mamele, bunele și străbunele noastre.

16. Să rămînem la pînura de casă, trainică și frumoasă, pentru mîncare și să nu mai cumpărăm de cea de tîrg slabă.

17. Prea departe, față de starea noastră, am mers și cu încălțămîntea, începînd a se ivi laxul chiar și prin sate.

Nedepărtându-ne prea tare de obiceiurile din trecut în privința portului încă ne-ar rămîne mii de florini.

18. Multe cheltueli se fac și cu pomenele și ospetele. Aici încă ar fi multe de îndreptat înspre binele economului.

19. Pildele triste din trecut ar trebui să ne fie de învățătură, ca să ne asigurăm casele și șurile în contra focului. Pentru o mică sumă, plătită la an, economului, în caz de nenorocire, i-se întoarce paguba, ce i-a pricinuit-o focul. Astfel el nu e silit să se bage în datorii, de care, poate, nu se mai vede plătit în toată viețată.

(Va urma.)